

L'ESPAI, UN FACTOR CLAU EN EL DESENVOLUPAMENT DELS INFANTS.

**LA CREACIÓ D'UNA MAQUETA D'UN ESPAI ESCOLAR
A PARTIR DE LA RECERCA**

Treball de final de Grau en Mestre d'Educació Infantil

Marc MORENO i TELESFORO

Tutora: Francesca Davoli

Grau en Mestre d'Educació Infantil

Facultat d'Educació, Traducció i Ciències Humanes

(Universitat de Vic-Universitat Central de Catalunya)

Vic, 15 de maig de 2020

Agraïments

M'agradaria agrair a totes les persones que d'alguna forma o altra han format part d'aquest treball, els i les qui han ajudat, recolzat o compartit algun moment durant l'elaboració i el desenvolupament aquest Treball de Final de Grau de Mestre d'Educació Infantil. També a tots els que han format part del meu procés d'aprenentatge i desenvolupament al llarg del grau de Mestre.

Vull agrair especialment a la Francesca Davoli pel seu suport i enteniment durant tot el procés que ha estat l'elaboració d'aquest treball, pels seus consells i els seus ànims a continuar fent les coses bé per arribar a un resultat final satisfactori.

Agraeixo també a la meva família per tot el suport rebut durant el Treball i també durant el Grau, pels seus ànims i consells quan les coses no sortien com desitjava. També pel suport a l'hora d'aconseguir materials per l'elaboració de la maqueta i per l'ajuda en aquests moments de feina.

Finalment, també vull donar el meu agraïment més sincer a les dues mestres entrevistades, Sara Sola i Sílvia Giménez per dedicar-me part del seu temps en la resposta a les entrevistes i possibles dubtes posteriors que m'han pogut sorgir, i per estar sempre disponibles per ajudar-me.

*Un ambient agradable
i estèticament cuidat no produeix
simplement un efecte visual bonic,
sinó que influeix positivament en la qualitat
de les relacions i en el benestar,
i en conseqüència,
en els processos d'aprenentatge dels infants.*

*Tenir cura de l'estètica de tots els espais de l'escola
és tenir present, i donar sentit, a totes les coses que fem,
és valorar amb sensibilitat tots els petits detalls.*

*Aquesta cura de l'estètica no significa
o no té res a veure amb la
preocupació per la decoració
de les aules i els passadissos.*

Servei d'Ordenació Curricular d'Infantil i Primària (2016, pp.57-58)

Índex

Agraïments	2
Resum	6
Abstract.....	6
1. Introducció.....	7
1.1. Presentació del tema.....	7
1.2. Justificació del tema escollit	8
1.3. Procés de treball utilitzat	9
1.4. Preguntes de la investigació	10
1.5. Objectius de la investigació.....	10
2. Metodologia	11
2.1. Elecció de les tècniques d'investigació	11
2.2. Tipus d'investigació – acció.....	11
2.3. Instruments i tècniques	14
2.4. L'entrevista	14
2.5. Context d'aplicació al meu TFG	15
3. Marc teòric.....	17
3.1. Què és l'espai?.....	17
3.2. Quina importància té l'espai en educació?.....	18
3.3. Que entenem per espai d'aprenentatge.....	20
3.4. Com ha de ser un espai educatiu per tal que generi aprenentatge?	23
3.5. Com s'avalua l'adequació o no d'un espai?	25
3.6. Aula innovadora enfront d'aula tradicional	29
4. Part pràctica	35
4.1. Anàlisi de les entrevistes.....	35
4.2 Anàlisi i creació del model d'organització d'aula.....	38
4.3. Elaboració de la maqueta d'un espai de referència 3-6 anys	44

4.3.1.	Procés d'elaboració de la maqueta.....	44
4.3.2.	Resultat final de la maqueta.....	51
5.	Conclusions	55
6.	Referències bibliogràfiques	59
7.	Annexos.....	64
	Annex 1: Diari del procés d'elaboració.....	64
	Annex 2: Preguntes de l'entrevista semi-estructurada.....	78
	Annex 3: Entrevista a Sara Sola Ramos, mestra d'educació infantil	79
	Annex 4: Entrevista a Sílvia Gimenez Corrons, mestra d'educació infantil	81
8.	Índex fotogràfic.....	83

Resum

Acabant el grau de Mestre d'Educació Infantil, aquest Treball de Final de Grau consisteix en la creació d'una organització d'aula de referència per a un grup d'infants de P5. A partir de la recerca bibliogràfica i l'entrevista a dues mestres d'Educació Infantil, amb una gran experiència, he obtingut les bases per crear el cos central del treball, en aquest cas l'organització d'aula i la seva posada en pràctica. Una vegada creada l'organització ha tingut lloc el desenvolupament pràctic a partir de la creació d'una maqueta d'aula, on podem veure l'evolució durant el procés de desenvolupament de la proposta i el posterior resultat final i anàlisi d'aquest. Finalment, unes conclusions sobre el procés d'elaboració del treball i una valoració dels coneixements i les eines adquirides durant tot aquest procés, així com de la consecució o no dels objectius establerts a l'inici, tanquen la meva recerca.

Paraules clau: espais, organització espacial, aula, infants, educació infantil.

Abstract

Concluding the Early Childhood Education and Care Teaching Degree, this final project degree consists on the design and layout of a reference preschool classroom for a group of 5-years-old children. Basing the study on theoretical research and the knowledge obtained by interviewing two early childhood education teachers, with a long and deep experience, I have obtained the bases to create the central part of the work, in this case the classroom organization and its implementation. Once created the organization has taken place the practical development from the construction of a classroom model, where we can see the evolution during the development process of the proposal and the subsequent result and analysis. To conclude, I have made an assessment according to the preparation process, the acquired tools and knowledge and finally I assessed whether the initial objectives -established at the beginning of my resarch - were achieved or not.

Keywords: spaces, spatial organisation, classroom, infants, early childhood education.

1. Introducció

A continuació podeu trobar una introducció i explicació del que serà el meu treball de final de grau. Una presentació del tema, una justificació del tema escollit, seguidament trobareu les preguntes de la recerca i també els objectius plantejats.

Dins d'aquest treball, i en el seu títol, s'ha utilitzat la paraula desenvolupament quan es parla dels infants: per entendre el significat d'aquest terme que serà anomenat diverses vegades durant el treball, es cita a continuació l'article 2 del DECRET 181/2008, de 9 de setembre, pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments del segon cicle de l'educació infantil:

La finalitat de l'educació infantil és contribuir al desenvolupament emocional i afectiu, físic i motor, social i cognitiu dels infants, proporcionant-los un clima i entorn de confiança on se sentin acollits i amb expectatives d'aprenentatge. L'acció educativa ha de permetre un desenvolupament afectiu, un descobriment progressiu i un creixement personal dels infants; la formació d'una imatge positiva i equilibrada d'ells mateixos, el descobriment de les possibilitats del seu propi cos, del moviment i dels hàbits de control corporal, actuant cada vegada més d'una manera més autònoma; la possibilitat de relacionar-se i comunicar-se amb els altres, infants i persones adultes, per mitjà dels diferents llenguatges, establint vincles i relacions amb les corresponents pautes elementals de convivència, de relació, i de respecte al principi de no-discriminació, de manera que família i escola comparteixin responsabilitats.

Quan es fa referència, doncs, al terme desenvolupament de l'infant, recorrent dins del treball, s'haurà de tenir en compte totes les dimensions d'aquest concepte tal com identifica el currículum de l'etapa 3-6, un desenvolupament integral i global de la persona.

1.1. Presentació del tema

A continuació es pot llegir el meu treball de final de grau titulat *L'espai, un factor clau en el desenvolupament dels infants. La creació d'una maqueta d'un espai escolar a partir de la recerca*. En aquest document s'hi troba tot el procés d'investigació i recerca sobre la importància que té l'espai dins l'escola en l'etapa d'educació infantil, així com en el

desenvolupament dels infants. A partir d'unes preguntes inicials s'ha realitzat una recerca a través d'articles, documents i llibres per poder elaborar un marc teòric correcte i amb la informació necessària per poder dur a terme la part pràctica d'aquest treball. Una vegada finalitzada la part teòrica, s'ha desenvolupat la part pràctica que consta d'entrevistes a dues mestres d'escola infantil expertes de l'àmbit (concretament del segon cicle d'aquesta etapa amb una sèrie de preguntes sobre la seva visió professional sobre l'espai); de la creació i justificació d'una proposta d'organització concreta per a un espai de referència d'una escola infantil en el segon cicle de l'educació infantil; del seguiment del procés d'elaboració de la maqueta que recrea aquesta organització, pensada, dissenyada i justificada i finalment de la valoració del resultat final de la maqueta. Per concloure, un apartat de conclusions amb una síntesi del treball on es valorarà si s'ha respost a les preguntes i als objectius inicials d'aquest treball i quin ha estat el grau de satisfacció envers aquest.

1.2. Justificació del tema escollit

L'elecció de realitzar el treball sobre els espais ha estat principalment degut a una motivació personal a partir de les pràctiques III, pràctiques que van tenir lloc el curs passat i en les que vaig poder conèixer una escola que va trencar molt la meva visió sobre l'espai educatiu amb el qual havia vist a altres pràctiques i al que havia viscut jo mateix com alumne a la meva escola. A partir d'aquesta reflexió, vaig pensar que havia d'incidir d'alguna forma respecte als espais i al que generen en els infants. Considero que és un dels aspectes que està en constant moviment en temes educatius i que a mesura que passen els anys cada vegada se li dóna més importància. Personalment i professionalment m'interessava molt començar a saber coses noves sobre els espais, veure, investigar i aprendre per tal de poder crear el meu propi criteri per elaborar una organització que intenti afavorir el desenvolupament i l'aprenentatge en els infants que viuen en aquell espai i que generi el seu benestar.

Inicialment la meva intenció era centrar-me únicament en l'organització per racons a les aules d'educació infantil, que segons Languía (2009) consisteix en una estratègia que té la intenció d'integrar les activitats de desenvolupament a les necessitats bàsiques, o dit d'una altra manera, tracta d'aconseguir que les condicions que fa que els infants participin activament en el seu desenvolupament i en la construcció dels seus

coneixements. Tot i que, després de mantenir una tutoria amb la meua tutora de TFG, vam decidir centrar-nos en el concepte d'espais en general i d'espais que promouen i afavoreixen l'aprenentatge i el benestar, i fer un treball amb una visió més àmplia i més completa, també considerant la creació de la *meua* organització d'aula que anés més enllà del concepte de "racons", terme que ja no es fa servir dins de la pedagogia actual.

1.3. Procés de treball utilitzat

Per dur a terme aquest treball de fi de grau, he realitzat inicialment unes preguntes sobre el que volia investigar; en aquest cas, les meves preguntes d'investigació que m'han portat a escollir el tema i a realitzar el treball giraven al voltant de l'espai en educació: aquestes preguntes es poden trobar en el següent apartat del treball (apartat 1.4.). Un cop escollit el tema he realitzat una recerca en diverses fonts d'informació (llibres, articles, pàgines web...) sobre l'aspecte a treballar per tal de poder elaborar un marc teòric amb les informacions oportunes que necessitava saber per dur a terme la part més pràctica i el cos del treball.

Una vegada elaborada aquesta part més teòrica he iniciat la part pràctica del treball. Per tal de poder tenir més informació, vaig posar-me en contacte amb dues mestres d'educació infantil amb molta experiència al parvulari per fer una entrevista i recollir més informació, en aquest cas, una informació pràctica fonamentada sobre un context concret. Després d'haver recollit tota la informació va arribar el moment de l'anàlisi d'aquesta i l'inici de la part pràctica en què he acabat creant una organització d'aula de referència per un grup del segon cicle d'educació infantil; una vegada creada aquesta organització de forma conceptual, vaig realitzar el procés d'elaboració de la maqueta sobre un palet de mida 66x90 cm.

Amb la maqueta acabada, va ser el moment d'avaluar l'adequació d'aquesta en funció d'uns criteris obtinguts a partir de la recerca teòrica. Finalment l'elaboració les conclusions i valoracions finals del treball, valorant la consecució o no dels objectius plantejats inicialment i els coneixements obtinguts amb el desenvolupament treball, juntament amb les aportacions personals derivades del treball.

1.4. Preguntes de la investigació

- Com ha de ser l'espai escolar per provocar que l'aprenentatge sigui el màxim de significatiu possible?
- Com afavoreix l'espai escolar el desenvolupament dels infants?
- Genera un espai motivador pels infants un increment de l'interès d'aquests en el que s'hi fa?

1.5. Objectius de la investigació

A continuació detallaré de forma breu els objectius que considero primordials dins del meu treball de recerca en l'àmbit de l'espai

- Aprofundir en el coneixement de l'espai escolar.
- Conèixer diverses formes d'organització de l'espai i els seus beneficis.
- Ser capaç de seleccionar la informació beneficiosa sobre el tema de la recerca
- Tenir la capacitat d'analitzar les diverses organitzacions espacials.
- Crear amb criteri propi una organització espacial que influeixi positivament en el desenvolupament dels infants.
- Elaborar físicament en format maqueta l'organització creada seguint la recerca.
- Ser capaç de fer una valoració tan objectiva com sigui possible de l'organització creada.
- Ser capaç d'elaborar un relat ben justificat sobre la importància de l'espai en l'educació infantil.

2. Metodologia

Per dur a terme el meu treball final de grau he utilitzat la metodologia d'investigació-acció, a continuació explicaré el motiu d'elecció d'aquesta metodologia, la tècnica utilitzada i el context d'aplicació dins el meu TFG.

2.1. Elecció de les tècniques d'investigació

Com he explicat a l'anterior apartat, vull centrar el meu Treball Final de Grau en una investigació que acabi portant a un treball d'elaboració d'una maqueta i la seva presentació a una mestra d'educació infantil, la tècnica escollida que portarà gran pes dins del meu treball és, per tant, la "investigació-acció".

Mirant el punt 1.5. amb els objectius plantejats pel meu treball, es pot veure que tots estan basats en una primera investigació, per arribar finalment a la presentació del projecte a una mestra d'educació infantil amb experiència i coneixements de l'àmbit de la meva recerca.

Dins de la gran varietat de mètodes d'investigació-acció, el que més utilitzaré durant aquest procés de treball serà la investigació o recerca, ja que hauré de buscar moltes influències de professionals per tal de poder elaborar una organització d'aula ben fonamentada i justificada. Tot i que la investigació o recerca és la tècnica segons el meu parer que més utilitzaré, també desenvoluparé altres tècniques o mètodes durant el procés de treball, com per exemple l'entrevista, la qual tindrà un bon pes dins la part pràctica.

2.2. Tipus d'investigació – acció

A l'hora de definir el que s'entén per investigació-acció hi ha moltes visions diferents que atribueixen diverses característiques a aquesta tècnica. Si busquem el que exactament s'entén com el mètode d'investigació-acció trobarem diverses definicions i característiques en funció de l'autor que en parli. Amb el pas del temps aquest concepte

d'investigació-acció ha anat agafant una dimensió molt més gran per tant d'anar encabint tots els enfocaments i les estratègies que hi ha en l'actualitat sobre aquest mètode.

Cohen i Manion (1985) assenyalen les 8 etapes i procediments que es poden seguir en un disseny d'investigació-acció. Ofereixen un marc bàsic i flexible, que s'haurà d'adaptar i contextualitzar en cada cas. Aquests 8 punts van des de la identificació d'un problema a partir del que comença la investigació fins a la posada en pràctica del projecte i el posterior anàlisi de les dades obtingudes amb aquesta pràctica i l'avaluació a partir dels criteris que s'estableixen prèviament. Per arribar del primer a l'últim d'aquests vuit punts que plantegen Cohen i Manion, s'ha de passar per un procés que inclou tot un conjunt de mecanismes que inclouen la negociació entre les parts implicades en aquest procés i que portaran a un projecte d'investigació que finalment és el que s'acaba portant a terme després de revisar el que es diu referent a aquest estudi, i una vegada feta aquesta revisió, fer un replantejament del problema inicial per si hi ha alguna diferència observada a partir de la recerca.

Una vegada s'ha redefinit el problema inicial, comencen a donar-se els diferents mecanismes d'investigació, en els que s'han de mostrar els materials escollits, assignar els recursos i les tasques que es destinaran a aquests problemes i organitzar les funcions de l'equip de treball per dur a terme l'acció concreta. Abans d'això encara s'hauran de definir els mecanismes d'avaluació que s'escolliran per tal de tenir-los clars i fer una avaluació contínua de la posada en pràctica. Arribats a aquest punt ja estarem preparats per dur a terme la posada en pràctica del projecte i, posteriorment, interpretar les dades i els resultats obtinguts a partir de l'avaluació contínua per tenir una resposta sobre l'acció pràctica realitzada sobre el projecte inicial.

Segons Latorre, Rincon i Arnal (1997) dins d'aquest gran tema que anomenem investigació-acció hi trobem dues vessants tipològiques:

La tipologia Leweiana (Chein, 1948; Barbier, 1977; Werdelin, 1979) que se centra en els objectius de la investigació i en remarca quatre tipus que detallo a continuació:

- Investigació-acció diagnòstica: l'investigador recull unes dades, les interpreta, estableix un diagnòstic i recomana unes formes d'acció.
- Investigació-acció participativa: implica els membres de la comunitat en el projecte d'investigació, essent agents del procés.
- Investigació-acció empírica: estudia un problema social mitjançant una situació que provoca un canvi i en valora els efectes produïts.

- Investigació-acció experimental: difereix de l'anterior en el fet que l'avaluació dels efectes del canvi es realitzen a partir d'un disseny experimental.

La tipologia de l'escola Anglesa (Holly, 1984) que estableix tres modalitats d'investigació-acció molt àmplies i que són:

- Investigació-acció tècnica: el seu propòsit és fer més eficaç la pràctica educativa i el perfeccionament del mestre a partir de la participació en programes de treball dissenyats per un expert en els que hi apareixen preestablerts els propòsits de desenvolupament metodològic que s'han de seguir.
- Investigació-acció pràctica: confereix un protagonisme actiu als mestres, essent ells qui seleccionen els problemes d'investigació i porten a terme el projecte
- Investigació-acció crítica: incorpora les idees de la teoria crítica. Se centra en la praxi educativa.

Segons Escudero (1987) el procés d'investigació-acció podria articular-se al voltant d'aquestes tres fases:

- Identificació d'un problema, dificultat o tema d'investigació (anàlisi de la mateixa realitat per comprendre millor com i per què passa).
- Elaborar un pla d'acció raonat (crear les condicions per tal de posar-lo en pràctica).
- Observar i controlar el curs, incidències, conseqüències i resultats de la seva implantació, reflexionant críticament sobre el que ha passat i elaborar una teoria a escala de la situació i personal de tot el procés.

Dels tres tipus d'investigació-acció que he descobert a partir de la recerca, personalment m'identifico amb el treball de l'últim autor explicat, Escudero, ja que considero que és el més adequat i adient.

Observar les fases que marca Escudero, i especialment les dues primeres, encaixarien amb el que jo mateix pretenc amb el meu treball de final de grau: la cerca d'un tema d'investigació (preguntes d'investigació, punt 1.4.) i a partir d'aquest punt l'elaboració d'un pla raonat que podreu trobar a continuació dins d'aquest treball en els següents apartats del treball.

2.3. Instruments i tècniques

Els instruments i tècniques que tenim per dur a terme la intervenció-acció no s'allunyen dels de la intervenció convencional, però s'utilitzen els que més s'acosten al tipus d'intervenció que estem realitzant. Elliot (1986) proposa la següent classificació:

- Diaris, que poden ser tant de l'investigador com dels alumnes o del mestre. Hauria de contenir observacions, reflexions, interpretacions, hipòtesis i explicacions. Aporten informació útil des de diverses perspectives.
- Fotografies i diapositives (sèries de diapositives) de moments clau. Serveixen per il·lustrar episodis concrets i de suport visual d'altres tècniques (notes de camp, entrevistes).
- Gravacions d'àudio i vídeo o transcripcions d'aquestes. Permeten identificar àrees problemàtiques i aporten evidències sobre aspectes específics de l'ensenyament.
- Participació d'un observador extern. Pot realitzar diversos papers, com per exemple facilitador de la investigació, observador participant, etc.
- Comentaris en viu. Anotacions d'allò més rellevant que passa.

2.4. L'entrevista

Com he comentat anteriorment, l'entrevista serà una de les eines que utilitzaré durant el meu treball per tal de poder parlar del tema d'aquest amb professionals de l'aula per tal que em donin la seva visió i la seva realitat pel que fa a l'espai de l'aula en l'educació infantil.

Dins la tipologia d'entrevistes, n'hi ha de diverses formes en funció de la intenció que tingui l'investigador o entrevistador. Flick (2015) ens diu que les entrevistes acostumen a ser una única trobada entre entrevistador i entrevistat prèvia concreció de data hora i motiu per via telefònica o personal amb motiu d'una investigació en què l'entrevistador demana a l'entrevistat formar part d'aquesta. Habitualment l'entrevistador fa una sèrie de preguntes que l'entrevistat respon, en funció de la intenció de l'investigador; aquestes seran més obertes i donarà pas a una entrevista menys estructurada o, en canvi, unes preguntes i un guió més estricte i per tant una entrevista més estructurada.

També comenta que, tot i que aquesta és la forma més clàssica de l'entrevista, n'hi ha d'altres modalitats més especials. A la seva obra, parla d'entrevistes grupals en les quals un entrevistador fa unes preguntes a més d'un entrevistat alhora, produint-se així un diàleg entre professionals del tema que pot arribar a ser molt enriquidor. L'evolució en les tecnologies ha provocat que les entrevistes amb persones que es troben a llocs llunyans es puguin fer via trucada o videoconferència, tot i que Flick comenta que aquestes es basen en un format molt estandarditzat.

Per dur a terme les entrevistes contemplades dins el meu treball, utilitzaré el format més clàssic d'entrevista, és a dir, entrevistes individuals entre l'entrevistador i l'entrevistat, amb un mètode semiestructurat per obtenir respostes generatives de possibles contra preguntes. Per tal de poder analitzar les entrevistes, seran gravades per veu i posteriorment transcrites i analitzades.

2.5. Context d'aplicació al meu TFG

Personalment considero que la investigació-acció serà una tècnica molt utilitzada al llarg del meu TFG, primerament observaré i m'informaré teòricament sobre el tema a treballar, és a dir, faré una recerca d'informació teòrica per tal d'adquirir les bases per portar a terme la meva intervenció pràctica i en aquest cas la presentació de la maqueta.

Considero que faré servir en tot moment la investigació-acció, i més concretament com la definia Escudero ja explicat a la part superior en l'àmbit teòric, a escala pràctica després de la recollida d'informació i les entrevistes realitzades que en l'àmbit pràctic serviran de recerca d'informació, arribarà doncs el moment de l'anàlisi d'aquestes per tal de poder elaborar amb criteri propi una organització espacial i posteriorment la part d'acció pràctica en estat pur a l'haver d'elaborar una maqueta representant aquella organització escollida. En aquest cas, es realitzarà la primera investigació a partir de la recerca i de les entrevistes realitzades a expertes de l'aula, una vegada recollida aquesta informació es passarà a l'acció a partir de la creació d'una organització d'aula determinada i la posada en pràctica elaborant una maqueta que finalment es proposarà a una de les mestres.

Dins de les dues vessants sobre la investigació-acció, el meu treball el trobem més adient dins de la visió anglesa, i més concretament la investigació-acció diagnòstica, en la que jo com a investigador recullo unes dades a partir de la recerca d'informació i les entrevistes realitzades a les mestres i a partir d'aquí analitzo totes aquestes dades recollides per tal de resoldre les meves preguntes i crear una organització espacial que en aquest cas. Una vegada fet el diagnòstic o, en aquest cas, elaborada la meva organització i posada en pràctica amb la creació de la maqueta, ho mostraré a una mestra per tal que hi vegi una possibilitat d'ús o d'acció. En aquest cas, la intenció és portar-lo per tal que ella com a persona amb experiència dins del dia a dia de l'aula vegi la seva viabilitat per dur-ho a terme i si hi té un especial interès perquè pugui intentar posar-ho en pràctica a la seva aula.

L'instrument d'investigació més usat del mètode al meu treball és l'entrevista prèviament explicada; utilitzaré la gravació de les entrevistes a partir d'un enregistrator de veu i la posterior transcripció d'aquesta per tal de poder extreure millor el rerefons dedicant l'estona de l'entrevista només a entrevistar i parlar amb l'entrevistada; posteriorment podré transcriure i analitzar les respostes per identificar els aspectes que més interessin de cara al que pretenc amb el meu treball.

3. Marc teòric

A continuació, il·lustraré la fonamentació teòrica a partir de la recerca feta durant aquests mesos utilitzant diverses eines de recerca. Dins s'hi poden trobar diversos apartats formulats com a preguntes que com a investigador em proposava en iniciar el treball, i a partir de les quals he elaborat la meua fonamentació teòrica per poder dur més endavant a terme la part pràctica.

3.1. Què és l'espai?

Segons el Diccionari de l'Institut d'Estudis Catalans (2020), "l'espai és una extensió contínua que conté tots els objectes sensibles i dins la qual aquests poden canviar de posició". Dins el mateix lloc també diu de l'espai que "és un medi on s'estableixen relacions entre el món físic i l'activitat humana".

No es pot arribar a entendre l'educació i tot el que hi té a veure sense un lloc o una zona on desenvolupar-se, és això el que s'entenen per espai en l'educació i el que es troba a debat constant en aquest món. L'espai en educació és un tema que està en constant moviment i discussió pel que fa als experts de la matèria, i aquest fet no és pas un fet actual, sinó que fa molts anys que grans referents del món educatiu debaten i discuteixen sobre què és i com ha de ser l'espai educatiu. Amb el pas dels anys ha anat evolucionant la concepció que es té de l'educació, s'ha focalitzat més la visió en què l'infant és el centre del procés i que s'ha de modular tot a la dimensió de l'infant. És per això que cada vegada més i de forma més general, s'ha acceptat la idea que dins del procés educatiu, l'espai no és només el lloc on es desenvolupa, sinó que té un paper molt important i que esdevé un agent clau del procés educatiu. En funció de com sigui aquest espai, es donaran unes o altres condicions per l'aprenentatge i pel desenvolupament integral dels infants.

López Quintas (1987, 2009; citat per Riera, Ferrer i Ribas, 2014) parla de l'espai com a àmbit; segons l'autor entendre l'espai com a àmbit és entendre'l no simplement com a espai mort, sinó com una xarxa de relacions entre adults, infants, objectes materials i fets que hi tenen lloc. L'espai entès com estructura espaciotemporal que connecta els fets que hi succeeixen al seu interior és el que l'autor anomena àmbit.

Per tant López Quintas entén l'espai com un lloc dinàmic i on es desenvolupen totes les interaccions entre els elements que es troben dins d'aquest, en aquest cas com hem dit anteriorment infants, adults, objectes...

La diferència entre espai i ambient és explicada per Forneiro (1995) com expliquen Riera et al. (2014) de la forma següent: quan l'autor parla d'espai físic, fa referència als objectes, materials, mobiliari, decoració, etc. Que hi ha a l'aula. En canvi, defineix ambient d'aprenentatge com al conjunt que forma l'espai físic amb les relacions que tenen lloc en aquest espai.

3.2. Quina importància té l'espai en educació?

“La disposició de l'ambient influeix de forma significativa en aquelles persones que l'ocupen” (Cabello, 2011 p.196)

He volgut iniciar aquest apartat amb una cita de María José Cabello en la que ens respon la pregunta realitzada dins d'aquest apartat, i d'alguna manera la idea del treball. Considero que aquesta cita defineix d'una manera molt clara la meua intenció en aquest treball; d'aquesta manera, trobo que és una bona cita per iniciar la recerca sobre la importància d'aquest aspecte dins l'educació.

Com podem llegir a aquesta frase de Cabello (2011), i com diu al llarg del seu article, fins fa relativament poc no es tenia una concepció sobre la importància que l'espai tenia en el desenvolupament dels infants que forment part d'aquell, amb el pas dels anys, s'ha observat que l'espai pot i ha de ser un aspecte molt important de l'educació dels infants. Segons el mateix autor (2011) l'entorn d'aprenentatge és un instrument valuósíssim a disposició del mestre, ja que es pot utilitzar amb propòsits diversos.

El Servei d'Ordenació Curricular d'Infantil i Primària (2012) diu que l'espai es considera un aspecte molt important, ja que la seva organització i els materials que s'hi utilitzen reflecteixen la visió que l'equip educatiu té sobre l'infant. Per tant, veient l'organització que es fa de l'espai, podem observar el que pretenen els adults responsables d'aquest durant el procés educatiu que es tindrà amb els infants a l'aula. En la mateixa línia, Martín (2007) ens diu que l'organització dels espais transmet al seu torn uns valors que, en funció de com es faci s'adquiriran en una direcció o altra, ja que la distribució de l'aula

és un reflex per exemple de la forma d'entendre certs valors com la jerarquia, les relacions de poder, com entendre les diferències i el respecte envers aquestes diferències referents als aspectes personals entre altres. Per tant s'ha de pensar molt bé i amb una argumentació teòrica ferma com organitzar un espai escolar, ja que en cas contrari podem estar transmetent uns valors equívocs sense tan sols pretendre-ho.

El Servei d'Ordenació Curricular d'Infantil i Primària (2012) afirma que l'espai de l'escola ha d'estar equipat d'una forma en què tots els membres que prenguin part d'aquest espai, hi trobin el seu lloc, en aquest cas parlem de mestres, pares i mares i infants, que són els principals usuaris de l'espai de l'escola en el seu dia a dia. En aquest cas comenten que és important que aquests espais facilitin les relacions entre els diversos membres de la comunitat que han de conviure dins l'espai i que s'han de buscar les estratègies necessàries perquè així sigui.

Seguint amb el que diu el Servei d'Ordenació Curricular d'Infantil i Primària (2012), comenta que cal organitzar l'aula de tal manera que ofereixi als infants estímuls i reptes tan necessaris en aquesta edat i que permeten que aquests mantinguin una actitud activa vers l'aprenentatge. En aquesta etapa educativa és clau i necessari que els infants estiguin actius, només d'aquesta manera podrem assegurar el seu desenvolupament. També consideren molt important que els infants puguin repetir les seves accions, per tant és important que els espais tot i que han de patir modificacions durant el curs (els infants van evolucionant i l'espai ho ha de fer amb ells), ha de mantenir una petita estabilitat i no ha de canviar diàriament. Només d'aquesta manera els infants podran repetir activitats que provocarà que s'asseguri el seu procés i desenvolupament maduratiu, repetint aquestes accions, ells mateixos aniran trobant noves formes d'actuar davant una situació determinada i aquest fet provocarà un desenvolupament maduratiu satisfactori.

Segons Gariboldi (dins Bondioli i Nigito, 2011) la cura i atenció a l'organització dels espais, present a la pedagogia tradicional de l'escola infantil, ha admès que l'espai dins de totes les seves característiques (físiques, expressives, i simbòliques) té un llenguatge que regularà el comportament i les actituds dels membres que formin part d'aquest espai, en especial dels membres que es troben en procés de desenvolupament.

Seguint Zabalza (2000, p. 242 citat per Bresser 2014):

L'espai en l'educació es constitueix com a estructura d'oportunitats. És una condició externa que afavorirà o dificultarà el procés de creixement personal i el desenvolupament de les activitats [...]. Serà facilitador o pel contrari limitador, en funció del nivell de congruència respecte als objectius i la dinàmica general de les activitats que es posin en marxa o respecte als mètodes educatius [...] que caracteritzen el nostre estil de treball.

Per últim, Ferrer i Tomàs (2020) diuen que els espais ens haurien de ser petits contextos educatius amb tres propòsits bàsics, el primer d'ells aniria lligat a millorar en el desenvolupament de les capacitats bàsiques dels infants (concentració, autonomia, creativitat...), el segon dels propòsits seria ajudar a desenvolupar les habilitats, conceptes o procediments que siguin característics de cada edat i el moment maduratiu dels infants, finalment el tercer dels propòsits aniria relacionat amb les relacions que s'hi estableixen: dins de l'aula l'infant es relaciona amb els iguals i amb adults, i en aquest sentit l'espai hauria de provocar que aquestes relacions s'enfortissin i milloressin.

3.3. Que entenem per espai d'aprenentatge

Otálora (2010) assenyala que hi ha cinc criteris que s'han de complir per tal que en un espai anomenat espai d'aprenentatge, proporcioni un aprenentatge significatiu pels infants. Aquests cinc criteris demanen que en aquest espai es doni una situació:

- Estructurada al voltant dels objectius (tant generals com específics) que es volen aconseguir.
- Intensiva, que requereixi de la resolució de problemes relacionats amb reptes de la cultura.
- Extensiva, que permeti adaptar la complexitat de les metes amb el temps.
- Que afavoreixi contextos complexos d'interacció.
- Generativa, que exigeixi l'ús de competències variades.

Seguint el que diu Otálora (2010) si es compleixen aquests cinc criteris en relació amb l'espai, l'aprenentatge que es durà a terme serà significatiu pels infants, per tant el que aprenguin tindrà una influència important per ells i li donaran un significat important. Cadascun dels criteris dels quals parla Otálora són claus per al desenvolupament dels infants, ja que considera aspectes de desenvolupament en

diverses competències (esmentades al punt 1.), culturals, de resolució de problemes i que afavoreixin la proposta de metes que permeti als infants anar evolucionant en funció de les seves característiques individuals i també de les seves necessitats educatives.

Com ens diuen Riera et al. (2014) el concepte d'aula com espai essencial de l'acció didàctica va ser substituït pel de *learning landscape* (paisatge d'aprenentatge) per l'arquitecte holandès Herman Hertzberger (2008, 2009) que pot ser considerat una referència per la forma innovadora en la que atén a la relació entre l'espai i les formes d'aprenentatge, gràcies a la influència que van tenir en ell les idees de Montessori.

Segons l'arquitecte holandès Herman Hertzberger (2008, citat per Riera et al. 2014) el procés per arribar a la realització d'un *Learning Landscape* es pot sintetitzar en les següents etapes:

- Un increment en el nombre d'espais diferenciats (llocs, espais comunicatius) a través de la modificació del clàssic esquema d'aula rectangular cap a un espai on hi trobem nous racons, espais complementaris, etc.
- La incorporació de la zona entre l'aula i el passadís donant-li una nova funció com possible zona inclosa dins l'espai educatiu.
- La superació de la idea d'aula com un espai per l'ensenyament dirigit i la seva substitució amb el concepte d'aula com a *home base*, ja que l'aprenentatge pot donar-se en llocs molt diversos, només s'ha d'aprofitar les oportunitats que sorgeixen.
- La superació de la idea de passadís com a connexió entre aules i la seva substitució per un lloc de l'escola on es poden acollir diverses activitats d'aprenentatge amb la fusió d'espais educatius dins l'escola.
- En general una permeabilitat visual o física entre els espais, tant horitzontalment com verticalment.

Segons l'arquitecte holandès (citat per Riera et al. 2014) un espai d'aprenentatge ha de ser un ambient estimulants, però a la vegada un espai familiar, com una ciutat que es troba constantment transformant-se sense perdre la seva identitat.

Per finalitzar, segons Riera et al. (2014) hi ha uns aspectes claus per a considerar un espai com a espai d'aprenentatge, aquests aspectes són els següents:

- Que ajudin a crear connexions entre experiències i coneixements.
- Que convidin a actuar, fer i manipular.

- Que puguin satisfer les necessitats de desenvolupament.
- Que els infants es sentin segurs i gaudeixin d'autonomia.
- Que puguin ser utilitzats i transformats.
- Que siguin estructurats i estimulants.
- Que siguin complexos i dinàmics.
- Que afavoreixin la construcció de nous coneixements i nous reptes.
- Amb diferents valors comunicatius, funcionals i semàntics.

En pensar a crear o organitzar un espai per a infants és molt important tenir una intencionalitat, les autores ens marquen un llistat punt per punt per tal que un espai es pugui considerar com espai d'aprenentatge.

Trobar un espai molt allunyat de la vida real, no permetrà poder crear les connexions entre les experiències i els coneixements, per tant és important que l'espai porti als infants a actuar (experiències) i a partir d'aquí treure algunes conclusions que els puguin portar a adquirir un coneixement sigui concret o de caràcter més general.

Quan es parla de satisfer les necessitats del desenvolupament, no és simplement des d'un sentit cognitiu sinó d'un desenvolupament global, ja que és la finalitat de l'educació i concretament com he dit a la introducció (punt 1. del treball). També ha d'estar pensat perquè els infants se sentin segurs i tinguin autonomia per moure's dins d'ell, un espai que promogui una activitat unidireccional i amb l'infant com a subjecte passiu no els fa sentir segurs i els genera poca autonomia, ja que han de seguir un subjecte actiu (adult). Per tant és important que els espais estiguin ben estructurats i definits perquè aquest fet dóna seguretat als infants i alhora els dóna l'autonomia per moure's com ells necessitin en cada moment. De cara als espais és interessant que els espais es puguin transformar atenent a les necessitats dels infants i del dia a dia a l'aula, és interessant que l'espai pugui ser modificat per fer activitats individuals o en grups reduïts, però també d'altres de grup complet i que necessiten més espai per fer-les, per tant donar dinamisme a l'espai en funció de les característiques de l'activitat proposada.

És també molt important que aquests espais facin que els infants vagin més enllà i que hi troben reptes, per tal de no conformar-se sinó que aquests reptes els puguin aportar nous coneixements desconeguts fins al moment i així vagin teixint la seva xarxa de coneixements.

3.4. Com ha de ser un espai educatiu per tal que generi aprenentatge?

Com s'ha comentat anteriorment, l'espai per l'educació no és un simple lloc on es desenvolupa, aquest espai ha de tenir unes condicions i una intencionalitat per tal que es produeixi l'aprenentatge. D'aquesta manera doncs, trobem diversos autors i documents que parlen com han de ser aquests espais per complir amb aquesta intenció.

Per exemple l'autora Otálora (2010, p.77) diu que un espai educatiu significatiu és aquell que:

- Promou l'actuació dels infants en el món i l'autonomia sobre els seus processos d'aprenentatge, donant lloc a què els subjectes prenguin la responsabilitat en el seu procés d'aprenentatge.
- Permet a l'infant prendre decisions on pugui provar diferents estratègies, que li permet pensar, saber i descobrir
- Permet als infants resoldre problemes per ells mateixos, amb el suport d'iguals o adults, on poden prendre les seves pròpies decisions, aprendre de l'error i utilitzar els seus resultats efectius per resoldre nous problemes.
- Genera espais d'interacció entre infants en els quals l'aprenentatge es construeix conjuntament de forma que s'afavoreix la producció de sabers amb el treball cooperatiu i es reconeix la importància de coordinar les accions i els pensaments amb els dels demés.

Així doncs, Otálora (2010) afirma que un espai provocarà aprenentatge significatiu si fa pensar als infants respecte al que estan fent, tot i que l'autora comenta que un espai educatiu significatiu va lligat no només a l'adquisició de "sabers" sinó que els aspectes afectius, socials i conductuals dels infants hi tenen un pes important ja que són necessàries per poder afrontar les demandes de l'entorn en els seus primers anys.

Segons diuen les orientacions de la Direcció General d'Educació Infantil i Primària (2017) en el seu document *Despertem mirades al voltant de l'espai escolar*, un espai, per tal de ser generador d'aprenentatge, ha de complir les següents condicions:

- Polivalent: S'ha d'organitzar de forma que pugui adaptar-se a les necessitats, possibilitats i interessos dels infants que l'han d'utilitzar, per aquest motiu cal que siguin flexibles i polivalents. Els elements han d'estar organitzats de forma ordenada i amb mobiliari a l'abast dels infants que són qui l'han d'utilitzar.

El mobiliari format per mobles transportables o armaris que no siguin fixos i possibilitin funcions múltiples ajuden a assolir l'objectiu.

- **Accessible:** Caldria evitar les barreres arquitectòniques per tal que tots els membres que formen la comunitat educativa pugui accedir-hi sense cap mena de problema. Seria també interessant obrir la porta als espais híbrids i virtuals. L'accessibilitat als materials és un factor clau d'aquest apartat, la seva col·locació afecta directament al seu ús, per tant aquests haurien d'estar a l'abast i a la vista dels usuaris que els han de fer servir.
- **Polisensorial:** Els estímuls sensorials a l'aula han de ser variats, per tal que els diferents membres que formen part de l'aula hi puguin accedir d'una forma o altra a partir de la seva recepció d'estímuls personal. Les percepcions sensorials són totalment subjectives, i per tant varien d'una persona a una altra. L'espai polisensorial fa possible arribar a l'educació sense paraules. Aquest espai polisensorial respon a una educació i un aprenentatge inclusiu que té en compte les diferències en necessitats i habilitats que podem trobar dins una aula.
- **Vivencial:** buscar un espai que es pugui personalitzar fàcilment i que proposi diverses formes d'habitar-lo amb el pas del temps, d'aquesta manera els que l'habiten podran identificar-se amb ell i que cadascú hi pugui trobar el seu lloc. És interessant que l'infant es senti així, d'aquesta manera les seves accions ens parlaran d'ell, i aquest factor és clau per al seu desenvolupament intel·lectual, social i emocional.
- **Saludable:** Lliure de contaminació ambiental i amb unes condicions saludables. Cheryan et al. (2016, citat per Salvans, 2019) diuen que l'espai ha de complir unes condicions òptimes de confort per garantir un equilibri entre les diferents parts:
 - **Temperatura:** entre 20 i 23 graus.
 - **Ventilació:** aire sa i renovat.
 - **Il·luminació:** preferiblement natural. Fer punts de llum que ajudin a focalitzar l'atenció. La il·luminació mitjana recomanada es troba entre 250 i 1000 lux. És recomanable utilitzar el color blanc al sostre, a les parets colors d'acabat mate o semibrillant i a les superfícies de treball usar colors grisos o marrons clars i superfícies no brillants. Cal tenir en compte el tractament de la llum, com ens arriba i com volem gestionar-la.
 - **Acústica:** nivell extern no molest.

- Colors i Estímuls visuals: Segons Fisher, Godwin i Seltman, (2014 citat per Salvans, 2019) les parets de l'aula sense gaires estímuls visuals, aquests provoquen distracció i dificulten l'atenció. Quan s'escull un color cal tenir present les seves qualitats. La relació harmònica dels colors és important perquè determina l'efecte visual.
- Aigua: cal que els nens i nenes disposin d'aigua per beure a prop.
- Comunitari: la cura, el disseny i la modificació dels espais és una tasca que ha de ser compartida amb els membres de la comunitat educativa implicats en aquests. Aquest fet provoca intercanvis d'idees entre els membres de la comunitat i els fa participants del procés educatiu dels infants, ja que aquest fet implica responsabilitat i participació col·lectiva en el procés educatiu dels infants per part de tots els membres que conformen la comunitat educativa.
- Estètic: el component estètic en els espais proporciona contextos gratificants que predisposen a treballar millor, estimulen la creativitat i la competència social. Per aquest motiu que cal que l'entorn educatiu ofereixi a més d'un entorn de qualitat, seguretat física i psicològica, un disseny estètic i ric en formes, colors, imatges i estructures que potenciïn la creativitat i la imaginació dels infants de l'aula. A la vegada que fomentin la comunicació, estimulin el joc i la mobilitat, que creïn un sentiment de pertinença i així afavoreixin l'exploració de l'entorn.

Tots aquests criteris presentats pel document de la Direcció General d'Educació Infantil i Primària, són claus a l'hora de decidir com organitzar o crear un espai d'aula per educació infantil. Cal tenir en compte tots aquests elements tant a escala d'organització, com també a nivell d'infraestructures que compleixin unes condicions concretes que ajudin a fer que les condicions siguin les òptimes perquè es doni l'aprenentatge de forma correcta.

3.5. Com s'avalua l'adequació o no d'un espai?

Per poder avaluar l'adequació o no d'un espai s'han de tenir en compte una gran varietat d'aspectes, sempre considerant la intencionalitat que hi havia a l'hora de crear o de muntar aquell espai: un espai on no es compleixen els objectius que s'havien plantejat inicialment no serà un bon espai. Tot i que aquest és un dels punts més importants a

tenir en compte a l'hora d'avaluar si un espai és o no adequat, s'ha de buscar que estiguin adaptats a la diversitat que podem trobar a l'aula.

A l'hora d'avaluar un espai trobem en dues tasques, una d'elles és la tasca l'espai en si, el lloc on es desenvolupa aquella activitat o aquella organització. Per altra banda, la d'avaluar a l'adult de referència i com aquest adult organitza l'espai, amb quina intencionalitat i sota quins fonaments, i un cop feta aquesta tasca com respon ell durant l'activitat i quin paper pren envers l'espai en què té lloc el procés educatiu.

La Direcció General d'Educació Infantil i Primària (2017) diu que l'avaluació relacionada amb els espais no s'ha de fixar únicament amb el resultat final obtingut, sinó que és important veure el procés, ja que d'aquesta manera veurem les parts amb més mancances o més beneficis. També comenta que durant el procés d'avaluació s'ha de mantenir la qualitat dels espais i materials per tant que aquests estiguin de la manera que es pretenia i durant el temps que es volia mantenir.

A l'hora de parlar d'avaluació de l'espai hi ha un instrument molt interessant d'avaluació com és el DAVOPSI, un instrument creat a partir de l'experiència en diverses escoles italianes per part del grup ALICE (Autonomia: Un Laboratorio para la Innovación en los Centros Educativos) amb la col·laboració de centres, mestres i professionals de l'educació a Itàlia entre els anys 2004 i 2006. Segons Bondioli (2004, citat per Morente 2018) aquest projecte decideix dedicar-se al marc organitzatiu, un tema que en el document de síntesi ha de tractar-se amb la finalitat de:

- Individualitzar, analitzar i comparar experiències referides a problemàtiques específiques en l'àmbit de l'organització educativa.
- Extreure a partir de la comparació i les reflexions de les experiències, un seguit de coneixements tant teòrics com pràctics en relació amb els aspectes estratègics de l'organització.
- Projectar, realitzar i interpretar camins didàctic-educatius flexibles dins el marc de l'autonomia.

El mètode DAVOPSI avalua l'organització de l'escola, i centra la seva avaluació en 3 grans grups tot i que també podem trobar qui diu que els grans grups, o com ho defineixen els mateixos creadors, àrees d'interès, són 4:

- A. El temps
- B. L'espai

1. L'espai interior
2. L'espai exterior

C. Els grups

Dins d'aquest punt, anomenats les àrees d'interès en les que es divideix el DAVOPSI, ens centrarem en la subescala B1, per tant l'espai interior, ja que la part pràctica del treball va enfocada en aquest àmbit.

Subescala B1: L'organització pedagògica de l'espai interior:

- Ítems:
 - Ítem 1: L'organització de l'espai interior. El projecte
 - Ítem 2: L'articulació i l'ús dels espais de l'escola.
 - Ítem 3: L'atenció als adults en l'espai interior.
 - Ítem 4: L'articulació interior dels espais fora de l'aula.
 - Ítem 5: L'aprofitament dels espais fora l'aula
 - **Ítem 6: La personalització dels espais interiors.**
 - Ítem 7: El valor social de l'espai interior.
 - **Ítem 8: L'espai interior i la figura de referència.**
 - Ítem 9: L'espai interior i el paper de l'adult.
 - **Ítem 10: L'espai interior i el desenvolupament de l'autonomia.**
 - **Ítem 11: L'espai interior i la seva corporeïtat.**
 - **Ítem 12: L'espai interior i la competència simbòlica.**
 - **Ítem 13: L'espai interior i l'activitat infantil.**
 - **Ítem 14: La qualitat estètica de l'espai interior.**

Cadascun d'aquests ítems és valorat amb un nombre de l'1 al 5 en funció de la seva idoneïtat, essent l'1 el menys idoni i el 5 el més. De tots aquests ítem que s'utilitzen en el DAVOPSI per avaluar els espais interiors, jo m'he centrat en els que es treballen dins de l'aula, ja que el meu treball està enfocad en la creació de la maqueta d'una aula, per tant puc dir que pel meu treball i per avaluar el meu espai em centraria en els següents ítems: ítem 6, ítem 8, ítem 10, ítem 11, ítem 12, ítem 13 i ítem 14.

Segons Bondioli (2011) el DAVOPSI es proposa com un instrument d'autoavaluació que pot ser utilitzat pels mestres d'una escola, tot i que també pot ser utilitzat per un observador extern. La primera finalitat del DAVOPSI és la d'ajudar a reflexionar sobre les diferents dimensions que defineixen la qualitat organitzativa del context escolar, només una vegada superat aquest punt de reflexió es pot utilitzar el DAVOPSI com una

guia per l'observació que permet que els mestres detectin, a la pròpia aula o escola, els punts forts i els aspectes crítics.

Segons Gariboldi (dins Bondioli i Nigito, 2011) un dels primers elements que apareix com a significatiu és la clara relació entre l'organització de l'espai i el comportament dels infants que es troben en aquest. Diu que la possibilitat de desenvolupar activitats diversificades individualment o en petits grups en funció dels interessos i sense compartir temps i espais amb el grup-classe sencer, minimitza la necessitat de desfogaments comportamentals estereotipats i agressius. D'aquesta manera s'afavoreix a conductes diferenciades, relacions més individualitzades amb els iguals i amb l'adult, i un augment en la capacitat de presa de decisions amb autonomia.

A continuació adjunto un fragment de Bondioli (2004, citat per Morente, 2018) sobre el mètode DAVOPSI:

En nuestro modelo la función atribuida a la evaluación es esencialmente formativa. Una función formativa de la evaluación entendida, como un medio para innovar y mejorar una realidad, un fenómeno, un servicio educativo, como una actividad cuya finalidad es capacitar a los operadores para que desempeñen su propia tarea educativa mediante la promoción de actitudes autoreflexivas, que permitan una mayor concienciación, y la posibilidad de revisión continua y mejor dirigida del propio trabajo, que les ayude a desarrollar una profesionalidad dotada de "poder" de deliberación y acción. En nuestro modelo, la función formativa de la evaluación asume un carácter marcadamente educativo, en la medida en que se supone que el proceso activado tiene una función de transformación, lo que induce a una modificación de las actitudes, facilita la adquisición de capacidades y conocimientos, enriquece y articula la experiencia de los participantes con respecto al objeto que se pretende valorar y promueve un proceso de formación continua.

A tall de conclusió a l'hora d'avaluar un espai cal tenir molt clara la seva intencionalitat i els objectius que com adult de referència plantejàvem al crear l'organització espacial en concret, si hem aconseguit el que preteníem i si s'han donat situacions o les condicions adients per al desenvolupament dels infants. DAVOPSI planteja uns ítems per avaluar aquests espais en una escala de l'1 al 5 en funció de la seva idoneïtat. Aquesta és una bona manera d'avaluar, però de cada criteri s'hauria de poder tenir una petita descripció de cadascuna de les "qualificacions" en funció del que cada adult pretén a l'hora d'organitzar en cadascun dels ítems. D'aquesta manera la tasca d'avaluar respondria a una activitat més objectiva i la valoració de l'espai seria més clara.

El fet d'avaluar un espai suposa una tasca de reflexió molt interessant de cara a progressar en el desenvolupament professional i en l'ajuda als infants per tal que es trobin a l'espai idoni per a tenir situacions d'aprenentatge significatiu i desenvolupament en totes les seves àrees. El fet d'avaluar la tasca de fer de mestre ha de ser un aspecte importantíssim que qualsevol persona que es vulgui dedicar a aquesta professió ha de fer diàriament, només així evolucionarà com a professional, i aquest fet es veurà reflectit en les seves aules i els infants que s'hi troben en ella, i en aquest cas en l'organització de l'espai tant o més important fer aquesta tasca.

3.6. Aula innovadora enfront d'aula tradicional

Quan es parla d'escola tothom fa la vista enrere i té present l'aula on va estar escolaritzat, els records porten a imaginar una aula com la que cadascú ha viscut com alumne, i de la que s'havia participat activament durant l'etapa a l'escola. Al llarg dels anys aquesta aula tradicional ha anat experimentat grans modificacions especialment a les aules d'educació infantil, canvi que encara es resisteix bastant a altres etapes educatives, però aquí parlarem de l'educació infantil, ja que és l'etapa en la qual va enfocada aquest document. Aquest enfrontament que hi ha entre l'organització d'aula innovadora envers la tradicional va lligada a la concepció que es té de l'educació i a les activitats que tenen lloc en aquell espai.

S'entén, doncs, per aula tradicional, aquella aula en què molts pensen quan miren enrere i veuen on han estat escolaritzats, una aula en la qual les taules i cadires ocupen un espai principal i en el que aquest es troba organitzat per desenvolupar activitats grupals dirigides sempre per l'adult de referència i en les que els infants actuen en funció a l'activitat que aquest proposa. Per espai innovador en canvi és entès un espai molt més pensat per la diversitat i les necessitats que hi poden haver a l'aula, un espai en què els infants són actius i són ells mateixos els principals constructors dels seus coneixements; aquestes aules acostumen a ser espais dividits en petits subespais pensats per activitats individuals o en petits grups que faciliten la tria per part dels infants del tipus d'agrupament i/o d'activitat. En aquest context l'adult s'entén com acompanyant i els infants són els principals protagonistes de la seva acció, el seu desenvolupament i els seus aprenentatges.

Com diuen Bondioli i Nigito (2011) la disposició dels espais educatius està estretament relacionada amb el model pedagògic-organitzatiu que caracteritza a qualsevol escola.

De la forma que afirma Gariboldi (dins Bondioli i Nigito, 2011) a l'assaig DAVOPSI s'analitzen tres tipus d'organització de l'espai aula:

El primer espai és el que ha caracteritzat l'escola infantil durant molt de temps i que reproduceix l'espai d'una aula d'educació primària tradicional.

L'organització de l'aula es caracteritza per:

- Taules a l'espai central, utilitzades indiferentment en totes les activitats.
- La taula del mestre, aquesta focalitza i posa al mestre en un lloc, habitualment davant dels infants i amb una relació de superioritat (taula gran que fa la funció de tarima).
- Materials guardats en armaris que es troben a les parets, que habitualment no es troben a l'abast dels infants i que acostumen a ser gestionats pel mestre.

Aquesta primera organització és en la que molts pensen quan fan mirada enrere i volen recordar com eren les aules durant la seva estada a l'educació infantil, almenys al parvulari. I és que encara avui es poden trobar aules d'aquest tipus, algunes una mica menys evidents.

Aquestes organitzacions van lligades a un plantejament educatiu en què el centre del procés és l'adult i l'infant segueix les activitats i usa els materials en funció del que diu l'adult. I aquí trobem una contradicció de la qual ens parla l'autor.

Segons Gariboldi la imatge que l'adult té en aquest cas de l'infant és la següent: és considera que l'infant és prou "gran" com per fer activitats qualificades de "treball", en canvi quan es tracta de prendre decisions o realitzar eleccions autònomes (sempre dins un valor educatiu) és considerat encara massa "petit".

[...] el tiempo de la jornada está repartido en momentos importantes (trabajo), momentos en que se trabaja el programa i momentos de recreo (para el desahogo del niño), pero que no entran en la relación del educador-niño. Durante esos tiempos el pequeño puede salir de clase y quedarse solo, con muchos otros niños o en la sala de la escuela sin los adecuados aparatos, espacios o materiales. El maestro no ve al niño y, por lo tanto, queda fuera de la relación." (Ballo, 1985, p.44 citat per Bondioli i Nigito, 2011).

El segon tipus d'espai aula inclòs a l'estudi, és un espai més diversificat que l'anterior, s'observen algunes zones o racons estructurats, sense estar del tot delimitats els uns dels altres. Una part important de l'aula es troba destinada a les taules, que són dedicades per dur a terme les activitats "didàctiques" guiades pel mestre. Trobem escassa utilització d'elements divisoris, i es pot apreciar un espai indiferenciat caracteritzat per les taules. Aquest espai es jutja indispensable pel desenvolupament de la rutina de menjar i que també està vinculat a la realització d'activitats formals:

La ideología es todavía la de primar el momento de trabajo, es decir, de la actividad del programa. La tarea es hacer trabajar a la clase. Si bien se afirma que el niño de edad diferente tiene necesidades i capacidades diferentes, no se integran las actividades de juego en el interior del programa, sino que se consideran algo añadido o casi subordinado." (Ballo, 1985, p.46 citat per Bondioli i Nigito, 2011)

Segons declara Gariboldi, en aquest cas el joc encara té un valor recreatiu i no educatiu, i les activitats que els infants escullen i gestionen individualment o en petits grups s'alternen, essencialment pel desfogament i en moments de transició de la jornada, amb activitats dirigides habitualment per l'adult i desenvolupades pel grup que són les que porten el pes de l'activitat entesa com educativa.

El tercer i últim tipus d'aula es caracteritza per una completa diferenciació dels espais dins d'aquest, en aquestes aules els espais estan dividits i delimitats clarament per estructures que impedeixen als infants veure altres zones:

El aula se presenta como un conjunto de espacios-zonas en los que a menudo, además de material de juego, se colocan las mesas. No hay pues una parte del aula ocupada sólo por las mesas. La principal característica de esta aula es que las mesas se hallan descentradas y diferenciadas por zonas. En este caso las mesas se utilizan en el interior de las zonas y se refieren a actividades específicas." (Ballom 1985, p.49 citat per Bondioli i Nigito, 2011).

És cert que quan molts miren enrere, troben en el primer tipus d'aula sobre la qual investiga l'estudi, possiblement l'aula on van ser escolaritzats durant la seva etapa a l'educació infantil; també és cert que les aules cada vegada van evolucionant cap a un estil més innovador i més a prop del tipus de la tercera aula. En molts casos però, queden a mig camí entre un tipus i l'altre i s'assemblen cada vegada més al tipus de la

segona, on hi ha diversos espais però no prou diferenciats i on l'espai de taules té un paper força important encara.

Com comenta l'autor en aquest llibre, encara hi ha un component de "treball" arrelat a aquest tipus d'educació més tradicional que fa que els moments de joc siguin més entesos com a desfogament que com a moments d'aprenentatge en si.

Segons Martin (2007) l'organització de l'espai en educació, està directament relacionada amb la concepció que l'adult o els adults que s'encarreguen d'aquesta organització tenen dels infants en general, o dels que conviuran en aquell espai en concret. Si concebem la infància com una etapa caracteritzada per la dependència, la inquietud, la debilitat o la necessitat trobarem, per exemple, uns espais molt protegits, unidireccionals i amb materials poc accessibles i amb un entorn poc estimulant.

En canvi, si la infantesa és entesa com una etapa de persones fortes, independents, amb capacitat de comunicar i escollir, això farà crear espais que els portin a fer aquestes accions i, per tant, uns espais perquè els infants visquin dins de l'aula.

D'aquí es pot extreure que el que ha anat evolucionant amb el temps és la concepció que es té dels infants, i amb aquest canvi s'ha passat de veure aules molt tradicionals i més semblants a aules d'educació primària o secundària; ja que en molts casos s'entenia que l'infant anava a l'escola a "treballar" i es considerava als infants com a éssers dependents, que tots han de fer el mateix i de la mateixa manera. A trobar aules més diversificades, on s'atén millor a la individualitat i a les necessitats que habiten l'aula: infants amb inquietuds, independents i amb capacitats i necessitats individuals..

Feu (2002) parla que els espais que resulten petits i no permeten que els infants es moguin perquè són plens de taules (aula més tradicional) no resulten del tot adequats, ja que els infants tenen la necessitat de moure's, i aquesta obligació de mantenir-se quiets i asseguts dins de l'aula, provoca que aquests se sentin insegurs quan surten de portes enfora de l'aula. S'ha de procurar com s'està fent amb espais més innovadors que els espais vagin en una tendència que permetin als infants moure's, ja que per les seves necessitats biològiques i físiques ho necessiten.

A continuació es troben unes imatges sobre una aula tradicional i una altra més innovadora per poder fer una comparació entre elles. Es pot comparar les imatges entre elles i amb les orientacions de la Direcció General d'Educació Infantil i Primària (2017)

en el seu document *Despertem mirades al voltant de l'espai escolar*, un document que suggereix com ha de ser un espai per tal de ser generador d'aprenentatge.

Imatge: 1. Laboratori Infanti. Aula Teresa Buscart. UVIC-UCC. Autoria pròpia.

Imatge: 2. Aula tradicional. Extret de K. Connors, Morguefile.

A la imatge 1 s'hi troba un espai ampli, on els infants es poden moure amb certa llibertat pel seu interior i que pot ser polivalent en funció de les intencions de l'adult o de les necessitats del grup en algun dels moments. Es veu un espai agradable per treballar en què els infants es poden sentir atrets per voler-hi treballar, per tant un espai estèticament adequat per dur a terme el procés que hi ha de tenir lloc. Dins aquest espai s'hi mostra diversitat sensorial perquè els infants puguin reaccionar sobre ells en funció de les seves percepcions sensorials. Per últim s'observa que els infants a partir de moure's per l'espai i desenvolupar les propostes que hi tenen lloc poden viure lliurement l'espai.

En canvi, a la imatge 2, es troba una aula amb un espai central ocupat per diverses taules totes ubicades de la mateixa forma. Comparant amb una de les condicions expressades per la Direcció General d'Educació Infantil i Primària (2017), aquesta ubicació provoca que l'espai sigui poc polivalent, ja que les taules ocupen gran part de l'aula. Possiblement aquest fet es troba connectat amb la concepció de l'educació, en la que s'hi durà a terme, una educació en què el mestre resulta el centre del procés i el que marca el procés d'ensenyament-aprenentatge, en canvi, els infants es troben asseguts en taules, quietes i segueixen les indicacions de l'adult. S'observa doncs, una organització en què no es produeix una activitat vivencial, ja que els infants no poden viure i fer propi l'espai en trobar-se asseguts en una cadira.

L'educació infantil és una etapa en la qual els infants tenen una elevada necessitat de moviment, el seu cos demana poder estar en moviment i ocupar l'espai i amb aquesta organització resulta molt complicat per a ells i elles en aquesta etapa evolutiva.

Anton, Canals, Castillo i Capdevila (2007) parlen de tres paràmetres sobre l'evolució psicomotriu dels infants: el primer és l'acció, el segon el plaer pel joc i finalment, el tercer, correspon a la relació amb els altres, que en un primer moment aquesta és amb l'adult, però progressivament evoluciona cap als iguals.

Comenten Anton et al. (2007) que el moviment afavoreix a l'infant en diversos aspectes, com per exemple el pensament: l'infant mentre es mou *pensa* i d'aquesta manera desenvolupa també la seva creativitat. És per això que resulta tan important i necessari que els components de l'aula es puguin moure i l'organització es pugui transformar segons les necessitats.

Analitzant l'organització de l'espai de la imatge 2 (Aula Tradicional) es pot observar que aquesta possibilitat no hi té lloc.

Pel que fa a l'estètica de l'espai, personalment considero que un espai que no té bellesa fa que la gent que hi hagi de treballar no se senti motivada a voler fer i aprendre coses, és a dir, no provoca als infants una motivació de voler estar-hi fer per tal d'aprendre i que es doni de la millor manera el procés d'ensenyament-aprenentatge de forma significativa. I en aquest cas, l'espai tradicional és un espai d'aquest tipus, que en l'àmbit estètic no incentiva en voler anar més enllà en el procés d'aprenentatge.

També es pot observar que la pissarra és un element que caracteritza una aula tradicional on és la mestra qui hi escriu (es troba a l'alçada de l'adult) i no està col·locada per a realitzar activitats lliures de grafisme a l'alçada dels infants.

En definitiva, a partir de l'observació de les dues imatges i les consideracions del Direcció General d'Educació Infantil i Primària (2017), podria afirmar que l'evolució en la mentalitat ha provocat un canvi en els espais que es troben més adients a l'edat i les necessitats dels infants que s'hi atendran i menys enfocats a la idea d'anar a l'escola a treballar.

4. Part pràctica

A continuació té lloc la part pràctica del meu treball que es dividirà en tres parts diferenciades: una primera en què analitzaré les dues entrevistes realitzades, la segona part que consistirà en l'anàlisi i la creació del model d'organització d'aula a partir de les entrevistes realitzades i el marc teòric elaborat. Finalment el tercer apartat d'aquesta part pràctica serà la creació de la maqueta a partir del model explicat, de la qual es detallarà el procés d'elaboració i el resultat final.

4.1. Anàlisi de les entrevistes

Durant el desenvolupament de la part pràctica del meu treball de final de grau, he tingut el plaer de poder entrevistar presencialment a la Sara Sola Ramos, mestra de P5 a l'escola Ramon Macip Dolors Granés de Cardedeu, i a la Sílvia Giménez Corrons, mestra de P3 a l'escola Can Manent, també de Cardedeu. Tant una com l'altra, són mestres amb molta experiència dins l'educació infantil i més concretament amb l'etapa dels 3-6. Jo mateix he tingut el plaer de conèixer i treballar en algun moment del meu camí cap a la professió per ser mestre i hi tinc un molt bon vincle. En comentar que estava centrant el meu treball final en el tema dels espais, les dues es van oferir a donar-me alguns recursos en cas que ho necessités. És per aquest motiu que no vaig dubtar en demanar ajuda per tal que poguessin formar part del meu treball com a persones expertes de l'àmbit i mestres entrevistades, donat el seu interès ja ben visible en el treball que porten a terme quotidianament a les seves aules.

Un cop realitzades i transcrites les entrevistes, les analitzo per tal de poder extreure el que consideri oportú per crear la meua pròpia organització i així tenir una visió més precisa sobre el que jo mateix identifico com a necessari. En aquesta fase, em dispenso a fer un anàlisi general sobre els aspectes més significatius que he pogut extreure de les entrevistes.

Tant una mestra com l'altra han insistit en la importància que té l'espai i la seva organització per a que els infants el sentin com a propi, insisteixen en el fet que aquests passen moltes hores a l'escola i han de fer que el seu espai de referència sigui un espai proper a la seva vida quotidiana: d'aquesta manera els infants se sentiran còmodes i segurs i es deixaran portar pel que aquest ofereix i l'aprenentatge que poden adquirir.

També insisteixen, les dues, que és molt important que l'espai generi interès als infants: aquest aspecte va bastant lligat a l'anterior, però és necessari que els infants estiguin interessats en el seu espai per tal que aquest es converteixi en un generador d'aprenentatge.

Respecte a la modificació d'espais, les dues entrevistades comenten que tant en els seus casos particulars (a les seves escoles) com el que elles pensen, a l'escola és important la coherència entre els principis organitzadors dels espais i les accions consensuades entre tot l'equip.

Una d'elles explica però que en funció del grup es poden fer petites modificacions estructurals per tal que l'espai respongui a les necessitats d'aquest, i que aquesta és la tasca del mestre d'aula en aquest cas, observar i conèixer al seu grup per aportar les modificacions necessàries.

Tant una com l'altra quan parlen d'espais comenten i insisteixen en un aspecte, aquest és que no estigui carregat de materials, que sigui un espai senzill, amb els materials necessaris i sempre ben triats, però que no es trobi una saturació de materials, ja que aquest fet pot saturar als infants.

Pel que fa a l'última pregunta de l'entrevista, m'agradaria analitzar-la més detingudament, ja que es preguntava a les entrevistades que millorarien individualment de la concepció que es té de l'espai a l'educació infantil.

Una d'elles comenta que hi ha moltes teories sobre com ha de ser aquesta adequació dels espais i que cadascú pot escollir amb la que més d'acord estigui per fer-se-la-pròpia. Tot i que diu que n'hi ha una molt acceptada que suporta la idea que l'infant ha de ser el centre del procés educatiu, en el que dins de l'espai hi ha diverses opcions i dins d'uns límits, aquests diversos espais generen autonomia als infants, però que aquest fet ha d'estar ben fonamentat i amb uns objectius clars i no pot ser una "moda".

L'altra de les entrevistades és més severa en algun sentit i comenta que els espais de les noves escoles, arquitectònicament no permeten una bona adequació dels espais, ja que els considera poc polivalents i molt ajustats, és a dir, ens trobem davant espais petits que compliquen la feina a l'hora de buscar la idoneïtat d'aquests i de buscar una organització com la que es pretén en molts casos.

També explica que l'aspecte motriu es troba a faltar als espais exteriors de les escoles en molts casos per normativa. Finalment comenta que els espais interiors haurien de ser molt més vivencials i quotidians, més apropats a la realitat dels infants i que els permetin fer activitats que els resultin més significatives, en comptes d'activitats que els siguin llunyanes i per tant que no s'aconsegueixi que el concepte s'adquireixi de forma tan significativa.

Cal remarcar que es pot llegir la transcripció d'aquestes entrevistes als annexos 3 i 4 del meu treball.

L'entrevista realitzada va constar de 5 preguntes; en algun cas es va allargar essent una entrevista semiestructurada i va ser possible anar més enllà la resposta, ja que la mateixa forma d'entrevista, la semiestructurada, deixa marge per parlar una mica més amb alguna pregunta no prevista, o aclariment d'alguna de les respostes obtingudes.

4.2 Anàlisi i creació del model d'organització d'aula

En aquest punt em dedicaré, a partir de la informació adquirida a la recerca del meu marc teòric i a la proporcionada per les dues mestres entrevistades, a crear una organització espacial d'aula que culminaré posteriorment amb la creació de la maqueta d'aula.

Una vegada recollida i organitzada tota la informació que considerava necessària i que he cregut oportuna fer servir per al meu treball de final de grau, em dispo a analitzar el que considero més important per la meva organització d'aula.

Abans de començar a detallar la meva organització d'aula, vull explicar que he centrat aquesta en un grup d'infants de P5, i seguint la meva concepció d'infant autònom, capaç i divers. Per aquest motiu he escollit aquest tipus d'organització i els materials que hi haurà inclosos dins d'aquest tipus d'aula. Durant el marc teòric (apartat 3.6) he explicat que l'organització de l'aula va en funció de la concepció que es té de la infància i de les capacitats i característiques que tenen els nens i les nenes en aquesta etapa. En el meu cas he volgut remarcar la meva concepció per tal que es pugui entendre com he organitzat l'aula.

Per organitzar espacialment la meva aula he escollit crear una organització formada per diversos petits espais on els infants es puguin moure en funció dels seus interessos i les seves necessitats. L'elecció i la creació d'aquesta organització ha anat molt relacionada amb el document elaborat per la Direcció General d'Educació Infantil i Primària (2017) anomenat *Despertem mirades al voltant de l'educació*. Per aquest motiu aniré comentant els diversos aspectes que tracta aquell document i que jo mateix he incorporat al marc teòric d'aquest treball (apartat 3.4.).

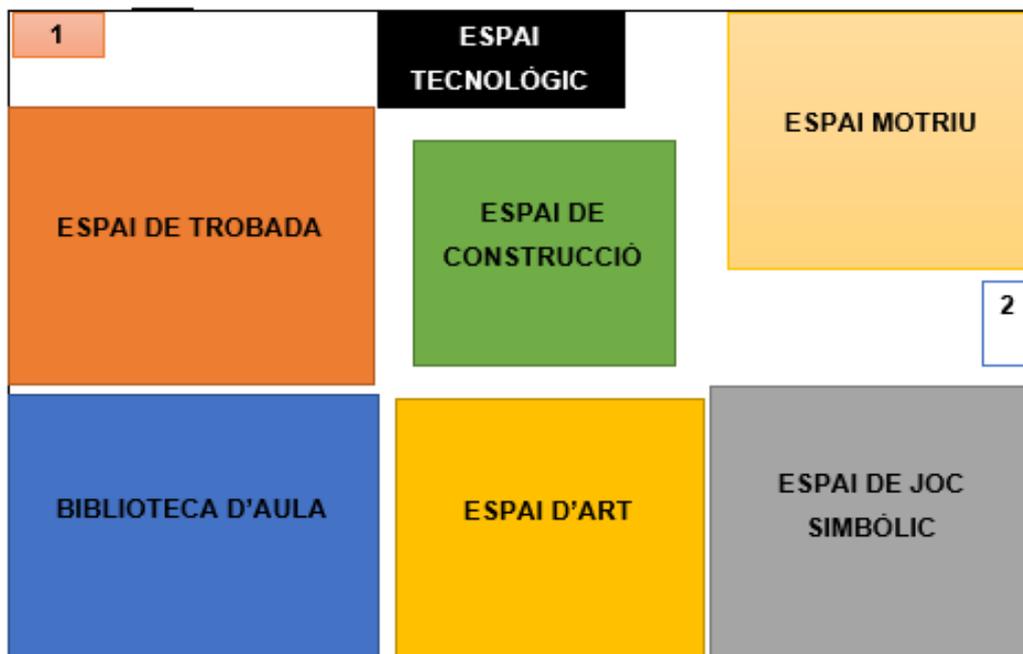
En tractar-se d'un document d'actualitat, elaborat l'any 2017, considero que és important seguir les seves indicacions en la mida del possible per tal que l'aula sigui tan encertada com sigui possible. A més a més, moltes de les indicacions que donen van enfocades a aspectes més generals i no tan organitzatius, per tant, he pogut elaborar l'organització que jo pensava fer i que he cregut que és la que més s'adequa a les meves idees després de llegir i rellegir articles i llibres. Tot i que amb algunes consideracions que són molt importants i que potser si no hagués llegit aquest document, no hauria aplicat de la mateixa manera.

A continuació, doncs, em dispenso a anar desgranant com he aplicat jo els diferents aspectes que es consideren claus per tal d'anomenar un espai com espai d'aprenentatge segons la Direcció General d'Educació Infantil i Primària (2017):

- Polivalent: pel que fa a aquest criteri he procurat que tot i estar organitzat en diversos espais diferenciats, l'espai es pugui modificar i el material es pugui moure i per tant adaptar-lo en cas que fos necessari. Per aquest motiu he escollit mobiliari a l'alçada dels infants que a l'hora de moure'l resulta més fàcil que no pas un gran moble ple de coses. Per tant tot i estar organitzat d'aquesta forma, en funció de les necessitats del grup es podria moure sense causar un desgast i una feina molt desagradable per l'adult.
- Accessible: amb la utilització dels mobles a l'alçada dels infants, aquests tenen tot el material al seu abast i no cal dependre de l'adult en tot moment per arribar al material que es vol utilitzar. Els infants tenen accés a tot el material que es pot utilitzar i són ells qui l'agafen i inicien l'acció de forma autònoma.
- Polisensorial: pel que fa als elements sensorials que hi haurà a l'aula, he buscat que hi hagi materials diversos per tal que els infants accedeixin a ells en funció de la seva percepció sensorial sense excloure a ningú per la seva forma de percebre els diversos materials. Per tant es procurarà que els materials tinguin diverses propietats i aquests siguin variats.
- Vivencial: a l'hora d'organitzar l'espai la principal intenció ha estat que tots els infants s'hi puguin sentir còmodes i que cadascú hi trobi el seu lloc en funció de les seves preferències o les seves necessitats. El fet de diversificar les propostes i buscar espais diferenciats entre ells, pretén que cadascú hi pugui trobar el seu lloc. La intenció és que els infants se sentin acollits pels espais.
- Saludable: he intentat mantenir alguns dels aspectes tractats dins d'aquest apartat tot i que diversos corresponen als elements arquitectònics de l'escola. Alguns com són la temperatura, i l'acústica no hi he posat cap element, en canvi sí que m'he centrat en la il·luminació, ja que considero que la llum natural esdevé un fet molt important per tant he decidit que una de les parets tingui finestres, i per tant tingui molta llum natural. Amb el mateix element podríem ubicar la ventilació, ja que serà una aula ben ventilada. Pel que fa als colors escollits, per les parets he triat el color blanc i sense gaires elements ubicats en elles, ja que les parets molt carregades poden distreure o fins i tot incomodar als infants.

- Comunitari: en aquest cas el meu treball no serà una tasca comunitària pel fet que és un projecte individual de proposta d'aula, per tant, en curt termini no es portarà a l'aula i no es discutirà en equip.
- Estètic: a l'hora de crear l'organització he intentat buscar l'estètica en la col·locació i ubicació dels espais dins de l'aula per tal de crear harmonia, també en els pocs elements que trobem a la paret. La intenció, però és més didàctica i he entès de bellesa des del punt de vista didàctic, per tant la principal intenció en aquest sentit és que els infants es sentin com a propi l'espai i que els materials utilitzats (sempre seguint una línia estètica) promogui el joc i les activitats exploratòries.

M'agradaria comentar que en l'elaboració d'aquesta organització he intentat que es desenvolupin diverses capacitats i àrees de desenvolupament marcades dins el *Currículum i orientacions d'educació infantil: Segon cicle*, elaborat pel Servei d'Ordenació Curricular d'Infantil i Primària (2016). Per aquest motiu he procurat que dins de l'organització espacial escollida per dur a terme amb la maqueta, hi hagi un espai on es tracti la capacitat tecnològica, cada vegada més present a la vida dels infants. També hi ha espais per desenvolupar la capacitat creativa dels infants, ja sigui a partir de la creació d'obres d'art com a partir de l'elaboració de construccions. També he procurat que es desenvolupi la capacitat simbòlica dels infants a partir d'un espai dedicat a aquest tipus de joc que és tan habitual i a la vegada important en aquesta etapa educativa.

Imatge: 3. Plànol de l'organització espacial de l'aula.

A la imatge de la pàgina anterior s'hi pot trobar un esbós sobre com s'organitzarà l'aula, és a dir, quins espais hi haurà. A continuació es troba una explicació de cadascun dels espais en funció del color que té en el plànol, amb el que significarà cada espai i amb el mobiliari o materials que hi podem trobar.

- Biblioteca d'aula: en aquest espai els infants trobaran mobles baixos en què hi haurà exposats els llibres, l'espai estarà delimitat per aquests mobles per tal de trobar la intimitat necessària per llegir. Dins aquest espai també hi haurà una catifa i uns coixins per crear calidesa i comoditat a l'espai.
- Espai de trobada: aquest espai serà on tindrà lloc les trobades de grup sencer per fer assemblees o algunes activitats de grup sencer que necessitin l'espai per seure a terra. Dins d'aquest espai, a la paret s'hi troba una pissarra posada a una alçada adient amb la dels infants que hi ha a l'aula per realitzar activitats d'escriptura i traç com ells vulguin i amb la llibertat de moure's per on vulguin. També hi haurà una zona marcada diferent a terra, que serà la zona on es realitzaran aquests moments de trobada entre el grup i l'adult o adults de referència.
- Espai d'art: dins d'aquest espai hi haurà uns mobles baixos amb el material de l'espai ben organitzat i diferenciat, sempre a l'alçada dels infants perquè quan el necessitin el puguin agafar ells mateixos sense la necessitat d'un adult. Aquest material seran, fulls blancs i de color per fer les representacions, pintures, pinzells, llapis de colors. També hi podem trobar una taula a l'alçada dels infants amb sis cadires, on els infants podran seure i fer les seves representacions. Per últim s'hi troben també tres cavallets de pintura per realitzar propostes artístiques amb cavallet i aprofitant les vistes de la finestra es podran fer representacions.
- Espai de joc simbòlic: aquest espai proposarà als infants l'opció de jugar a simbolitzar, en aquest cas serà l'espai de la caseta. Dins d'aquest espai faran un joc d'imitar conductes de la vida quotidiana i hi podran trobar elements d'aquest estil. En aquest espai hi haurà una zona dedicada a la cuina, en la que els infants hi trobaran tot d'estris de la cuina, des de fogons i un forn, fins a plats, gots i coberts, amb una taula i cadires per representar l'acció de l'àpat entre altres. Dins d'aquest espai també hi haurà una zona dedicada al que seria un rebedor, amb un telèfon i una guia telefònica.

- Espai de construccions: l'espai de construccions estarà format per una tarima a la part central d'aquest espai i al voltant materials de fusta de diferents mides i formes repartits en mobles baixos, sempre adequats a l'alçada dels infants per tal que ells puguin manipular i agafar tots els materials que necessitin. Els materials que es trobaran als diferents mobles seran peces de fusta amb diverses formes geomètriques i a partir de les quals els infants podran crear les seves construccions sobre la tarima.
 - Espai tecnològic: en aquest espai es troba una taula amb dos ordinadors i unes cadires per tal que els infants puguin utilitzar aquests dispositius per fer activitats d'escriptura, o amb l'ajuda de l'adult realitzar alguna documentació d'algun fet que hagi tingut lloc en algun dels altres espais de l'aula i que per ells hagi estat significatiu.
 - Moble pel mestre: en aquest espai el mestre tindrà el seu moble, a la seva alçada i on podrà guardar les seves coses i els seus materials per realitzar les observacions als infants, també hi podrà guardar algun material que vulgui tenir a la seva disposició per alguna proposta o activitat de caràcter més puntual.
 - Espai motriu: aquest espai disposarà de materials propis de la psicomotricitat, per tal que els infants puguin realitzar activitats motrius que necessitin en algun moment a causa de les seves necessitats físiques individuals. El terra d'aquest espai serà de goma, un material tou per anar descalços. També hi haurà uns mobles que separaran els espais en els quals els infants hauran de deixar les seves sabates i uns altres on hi trobaran material que podran utilitzar en aquest espai com per exemple, cèrcols, xanques i pilotes. Dins d'aquest espai els infants podran trobar-hi una espatllera, amb un gran matalàs per saltar a sobre, una escala de fusta a terra, també hi haurà un tub on els infants podran passar pel seu interior i fer-lo rodar.
 - Punt d'aigua: en aquest espai hi haurà ubicat un punt d'aigua on els infants podran beure aigua sempre amb el seu got, que es trobarà ubicat a un moble baix que hi haurà al costat de l'aixeta. També servirà per rentar els materials que es puguin embrutar de pintura a l'espai d'art o en activitats grupals en la que s'utilitzi per exemple pintura.
- Porta d'entrada a l'aula
 - Finestra: tota la paret tindrà finestres que aniran de punta a punta de l'aula. Aquest aspecte ajudarà a tenir una il·luminació natural i una sensació d'obertura a l'aula sempre beneficiosa pels infants.

Cal comentar que aquesta organització espacial és una organització inicial i que en cap cas l'aula estaria de la mateixa forma durant tot el curs, sabem que l'aula és un espai viu i que pot anar variant diverses vegades al llarg d'un curs, però la meua intenció ha estat crear aquesta organització perquè considero que és una de les que millor s'adapta als diferents ritmes que podem trobar dins d'un grup d'aquestes edats i en les que trobem infants que necessiten física i psicològicament coses diferents.

Pel que fa a l'elecció dels diversos espais ubicats, he intentat potenciar diverses capacitats contemplades dins del currículum i li he volgut donar un protagonisme a la biblioteca d'aula, ja que considero que en molts centres es deixa una mica de costat i s'utilitza com espai a utilitzar quan s'acaben les tasques per "entretenir" els infants, i en molts casos consisteix en uns quants llibres posats en una capsa on no llueixen i per aquest motiu no criden l'atenció als infants.

Per donar sentit a l'organització en diversos espais, vaig creure que seria una bona idea vestir els mobles que contenen material de cadascun d'aquests i divideixen els espais entre ells amb un color diferent. D'aquesta manera els infants es podrien ubicar amb facilitat sobre que va a cada espai i quins són els mobles específics de cadascun. Els colors utilitzats han estat semblants als que vaig utilitzar a l'hora de fer el plànol, tot i que en el cas de la caseta, com que els mobles esdevenen material de joc, he decidit no vestir-los.

4.3. Elaboració de la maqueta d'un espai de referència 3-6 anys

Dins d'aquest punt s'hi troba el desenvolupament del cos del meu treball de final de grau, l'elaboració d'una maqueta que recrearà l'organització d'aula per un grup de P5. Estarà dividit en dues parts, una primera en què es detallarà el procés d'elaboració de la maqueta, i una segona part en la qual es mostrarà i s'analitzarà el resultat final d'aquesta maqueta, on aprofitaré per realitzar l'avaluació d'aquest segons els criteris DAVOPSI explicats al mart teòric (apartat 3.5.).

4.3.1. Procés d'elaboració de la maqueta

Dins d'aquest apartat detallaré el procés de treball pràctic durant la elaboració de la maqueta i dels materials que es trobaran al seu interior. El format que utilitzaré serà una redacció de les diverses elaboracions amb una combinació d'imatge i text explicant i justificant el per què de cadascuna de les coses que aniran entrant en aquesta organització.

Una vegada elaborat l'esbós sobre l'organització havia arribat el moment de començar a treballar en l'elaboració de la maqueta. Tenia clar que volia muntar la meva maqueta d'aula sobre un palet de fusta així que el primer era aconseguir-ne un, una vegada tenia el palet a casa, necessitava algun material per posar-hi al damunt. Finalment vaig trobar una planxes de parquet que servien per fer el terra, les vaig tallar a la mida del palet (66x90 cm) i les vaig col·locar al damunt clavant-les amb uns claus. Una vegada feta aquesta feina ja tenia la base estructural del treball realitzada i podia començar a provar de fer materials per veure com quedarien una vegada posats a sobre.

Imatge: 4. Parquet col·locat sobre el palet. Autoria pròpia.

En tenir feta aquesta prova i ben comprovades les mides dels materials que hi haurà a l'aula, vaig començar l'elaboració dels materials que anirien a cadascun dels espais escollits com a necessaris dins de l'aula (sota llista prèvia de materials).

Quan vaig poder aconseguir més planxes de parquet, vaig decidir que les utilitzaria per fer les parets de l'aula, tot i que per això les havia de pintar. Per pintar-les vaig decidir emprar el color blanc, ja que es tracta d'un color que aporta claredat i frescor a l'espai, per tant no carrega molt l'ambient i és un color agradable a l'hora de treballar. Una vegada pintades, vaig fer els forats per portes i finestres abans de realitzar el muntatge definitiu. En acabar amb els forats i tenir-ho tot a punta vaig decidir realitzar el muntatge per tal de deixar l'estructura completament muntada i començar a treballar amb els diferents espais a l'aula. Per fer-ho vaig utilitzar uns caragols i un tornavis elèctric. D'aquesta manera les parets van quedar ben fixades amb el palet i les unes amb les altres. Com es pot observar a la imatge que hi ha a continuació, vaig posar una cinta envoltant les parets perquè quedessin ben fixades les unes amb les altres.

Imatge: 5. Estructura de la maqueta. Autoria pròpia.

Mentre realitzava els muntatges estructurals de la maqueta, anava realitzant petites creacions de materials diversos que tindrien cabuda dins els diversos espais de l'aula, com per exemple els mobles que dividirien els espais de l'aula, les taules i cadires que s'ubicarien en alguns dels espais de l'aula, el terra tou que aniria a l'espai motriu.

Per realitzar tots aquests materials, vaig utilitzar diversos materials que tenia per casa i que haurien acabat llençats, o fins i tot materials que els meus pares em van portar de les seves feines i que també havien de llençar-se, per tant tot el material és reutilitzat.

Una vegada l'estructura va quedar completament muntada, vaig començar a realitzar proves i a ubicar els diversos materials en l'espai, d'aquesta manera veia sobre l'espai els diversos materials fets i trobava l'espai necessari per cadascun dels *micro-espais* pensats per organitzar l'aula.

D'aquesta manera quedava un esquema provisional de com quedaria la maqueta, i ja podia començar a realitzar la part del treball més curosa. Fent cadascun dels petits materials que es podrien trobar en cada espai de l'aula i així anar acabant espai per espai fins a poder acabar completant l'aula definitiva

amb tots els seus espais i materials ben definits i ubicats. **Imatge: 6.** Prova d'espais sobre la maqueta. Autoria pròpia.

Al tenir clar on i com aniria a cadascun dels diferents espais de l'aula vaig començar a treballar individualment per equipar tots aquests amb el material explicat abans. Vaig anar realitzant totes les petites elaboracions espai per espai per acabar tot el material d'un i començar amb l'altre. Cada vegada que acabava un dels espais, tot el material es guardava en una capsula pròpia de l'espai, d'aquesta manera tot el que era particular d'un espai es trobava junt i a l'hora de realitzar el muntatge de la maqueta seria molt més fàcil i ràpid d'organitzar.

Al fer-ho d'aquesta manera tindria tots els materials de cada espai i podria anar presentant els diferents espais sobre la maqueta, equipats ja amb tot el seu mobiliari i material de joc acabat. Per iniciar aquest procés vaig començar amb l'espai d'art, dins aquest espai ja hi tenia els mobles fets, per tant els vaig vestir amb el color escollit (en aquest cas groc), una vegada vestits

Imatge: 7. Materials de l'espai d'art. Autoria pròpia.

vaig començar a fer tots els petits elements de l'espai: safates amb llapis de colors (fets amb plastilina), pinzells, pots de pintura, cartolines i fulls de colors per fer les creacions i cavallets de pintura per tal de deixar aquest espai ben equipat i amb materials per realitzar les propostes artístiques que es pretén que tinguin lloc en aquest espai.

Imatge: 8. Moble del mestre. Autoria pròpia.

Una vegada acabat el material de l'espai d'art, vaig dedicar-me a fer el material d'altres espais. En aquest cas el moble del mestre, amb els materials del seu interior: carpetes, safates amb fulls, fulls de recanvi i capsos. Aquests són materials que el mestre podria tenir dins el seu moble per realitzar les observacions dels infants, tenir documentació pròpia del desenvolupament a l'aula o fins i tot algun material més específic per fer algun tipus de proposta.

En acabar l'espai dedicat al mestre, va arribar el moment d'acabar l'espai de la biblioteca d'aula, per aquest espai ja hi havia elements fets com per exemple els mobles (que els vaig vestir de color blau) i els coixins que tindrien els infants disposats per l'espai per seure-hi a mirar un conte quan ho creguessin necessari. Faltava però elaborar els llibres, que es podrien trobar en diverses mides i colors ubicats pels mobles de l'aula sempre amb la portada visible. També s'havia d'acabar de tallar i fer a la mida la catifa que hi hauria a l'espai, provocant calidesa pels infants que vulguin seure o estirar-se en un espai més tou i còmode per mirar-se els contes de la biblioteca.

Imatge: 9. Moble i llibre de la biblioteca. Autoria pròpia.

Per elaborar els elements de l'espai tecnològic vaig fer els ordinadors utilitzant uns

Imatge: 10. Elements espai tecnològic. Autoria pròpia.

cartons i seguint unes indicacions vistes per internet i amb plastilina vaig fer els ratolins. Per aquest espai no va caldre elaborar més materials, ja que la taula i les cadenes necessàries per aquest espai havien estat elaborades anteriorment.

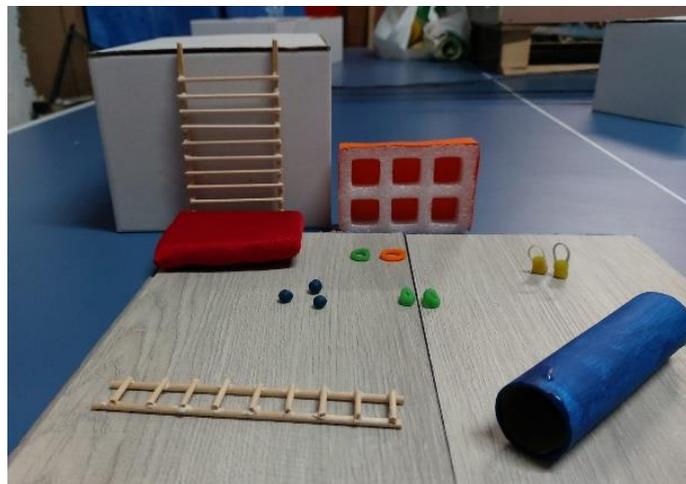
Per seguir elaborant els diversos espais, vaig continuar amb els materials de l'espai de joc simbòlic, en aquest cas com es tracta de la caseta, vaig decidir fer-hi una cuina utilitzant el mateix material emprat per fer els mobles; decoracions del forn, els focs, i els estris com plats, gots i coberts els he fet amb plastilina. Dins d'aquest espai també hi haurà una taula que estarà parada amb els estris anteriors. Finalment també hi

trobarem veure un moble en el qual hi haurà un gerro, un telèfon i una agenda telefònica que simularan un moble del rebedor. Tots aquests mobles que hi haurà en aquest espai tindran unes portes fetes amb una cartolina.

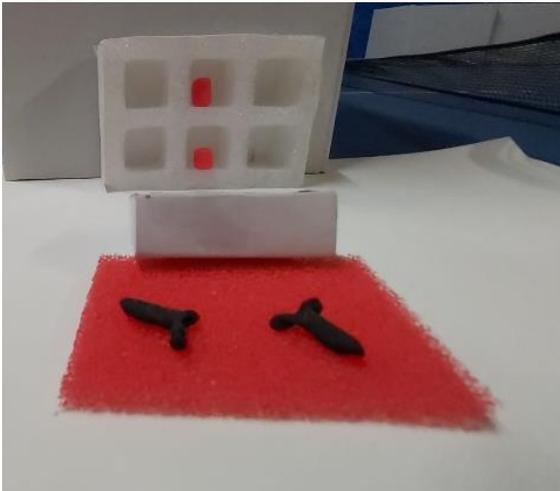
Imatge: 11. Material de la caseta. Autoria pròpia.

En tenir els mobles de l'espai de joc simbòlic, vaig començar amb les elaboracions de l'espai motriu. Dins d'aquest espai hi haurà espatlleres i una escala que han estat fetes amb uns pals de fusta. També vaig fer i vestir (de color taronja) els mobles on els infants podran deixar les seves sabates i també els que hi trobaran els materials que podran utilitzar a l'aula: pilotes,

Imatge: 12. Material espai motriu. Autoria pròpia.

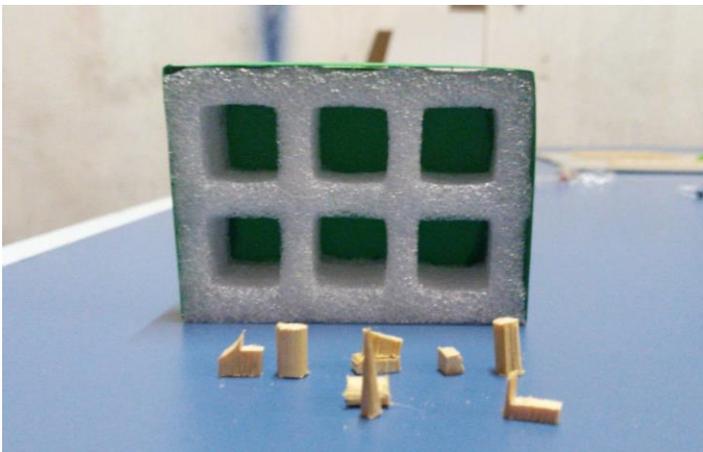
cèrcols i xanques. D'aquest espai utilitzant un tub de cartó també vaig fer el cilindre pel que els infants podran passar o fins i tot fer rodolar per l'espai.

Imatge: 13. Material punt d'aigua. Autoria pròpia.

Un dels altres punts importants a l'aula és el punt d'aigua, per la realització d'aquest punt vaig decidir fer una pica amb dues aixetes que els infants podran utilitzar per rentar-se les mans, netejar els objectes que utilitzin a l'espai d'art, i els infants podran utilitzar per veure aigua. Per aquest motiu en un dels costats de la pica hi haurà un moble a la mida dels infants on cadascun d'ells podrà trobar el seu got per veure aigua i deixar-lo allà quan l'acabin de fer servir.

Per elaborar el material de l'espai de construcció també vaig decidir vestir els mobles (en aquest cas de color verd), dins dels mobles els infants hi podran trobar peces de fusta per la realització de construccions. Aquestes peces estan fetes amb pals de fusta petits de diverses mides i formes que he tallat a una mida més reduïda per tal que es trobessin adequades a la mida de l'espai. Al centre de l'espai hi haurà una tarima

Imatge: 14. Material construccions. Autoria pròpia.

(elaborada amb el parquet del terra de l'espai) on els infants realitzarien les seves construccions.

L'últim dels espais de l'aula en el que he hagut de fer alguns dels materials ha estat el de trobada, dins l'espai de trobada els infants hi trobaran una pissarra a la seva alçada (elaborada amb pissarres petites ajuntades les unes amb les altres). En aquest espai hi haurà una zona d'assemblea, aquesta zona serà d'una superfície diferent de la de l'aula, una superfície més tova i agradable que la de la resta d'aula.

4.3.2. Resultat final de la maqueta

Una vegada acabat el treball de manipulació i creació, arriba el moment de la reflexió i l'anàlisi sobre el que s'ha fet i quins han estat els resultats obtinguts. Per fer això em basaré primer en una valoració subjectiva en què valoraré si s'ha complert la idea inicial i considero que l'espai és adequat i adient perquè hi treballin infants. Després una segona part en la qual seguiré els ítems escollits en l'apartat 3.5 del treball (Com s'avalua l'adequació o no d'un espai?) i valoraré l'espai ítem per ítem.

En l'àmbit personal considero que la maqueta ha acabat mostrant la meva idea d'aula, una aula on tothom hi pugui tenir el seu espai i que estigui formada per materials i propostes diverses, sempre encarades al benestar i les necessitats dels infants que trobarem a l'aula.

Una aula formada per grans eixos del desenvolupament dels infants en aquestes etapes, on podrem trobar joc simbòlic, joc motriu, i de construccions, però on a la vegada els infants podran relaxar-se tot mirant un llibre a la biblioteca d'aula o fent una creació a l'espai artístic.

Un espai en què les noves tecnologies hi tindran el seu lloc i els infants podran accedir-hi per crear propostes o fer-hi documentacions, si s'escau, amb l'ajuda de l'adult.

Una aula on els infants es podran trobar tots junts a l'espai de trobada, un lloc on compartir experiències i anècdotes i on també fer activitats conjuntes de grup.

Dins d'aquest espai, l'adult responsable també hi té el seu espai per guardar-hi els seus materials per a dur a terme el seu procés de treball, aquest es troba a la seva alçada i no a la dels infants com els altres.

Tots aquests són aspectes que es troben dins la meva organització i que, després de llegir als experts teòrics sobre el tema i de mantenir les entrevistes amb dues mestres d'educació infantil, vaig considerar que era important que hi fossin.

A continuació doncs, es troben els ítems que vaig seleccionar al marc teòric i autoavaluaré el *meu* espai en funció dels criteris DAVOPSI seleccionats dins l'apartat 3.5. del treball. Cal precisar que he escollit només aquells ítems que considerava que podrien servir per valorar el *meu* espai.

- **Ítem 6: La personalització dels espais interiors.**

Segons DAVOPSI, en aquest ítem s'ha de pretendre que l'escola sigui un espai amic pels infants, on se sentin còmodes, puguin veure l'evolució del seu pas per l'aula i trobin resposta a les seves exigències i preferències. Pel que fa a aquest ítem, dins de la meua aula he procurat que els infants se sentin *com a casa seva*, que tinguin diversitat de propostes perquè d'aquesta manera cadascú pugui actuar en funció del que necessiti en cada moment. Considero que potser falta algun espai dedicat als seus objectes personals, on trobin les seves coses i mantenir el vincle afectiu entre casa i escola, però considero que és un espai pensat per ser acollidor. En general, és molt important posar èmfasis sobre aquest aspecte de la personalització i de la identitat dels espais, com remarca DAVOPSI.

- **Ítem 8: L'espai interior i la figura de referència.**

En aquest cas DAVOPSI parla de la necessitat de la figura de referència de l'infant a l'escola, no simplement com a agent que proporciona seguretat als infants, sinó com a motivador en l'exploració de l'espai i els aprenentatges que van lligats a aquesta. Dins la meua creació espacial, com a organitzador que ha de ser l'adult, he intentat buscar materials i espais que siguin segurs pels infants i alhora motivadors per a ells. De totes maneres, aquest aspecte es podria veure més clar en el dia a dia de l'aula, però pel que es pot haver fet quant a organització i ubicació d'espais i materials, crec que la inclusió d'aquest criteri és correcta.

- **Ítem 10: L'espai interior i el desenvolupament de l'autonomia.**

DAVOPSI declara en aquest sentit que l'ús autònom dels espais va lligat al coneixement d'aquest, però també a les decisions pedagògiques fetes en l'enfocament d'aquest espai que porten a provocar l'exploració. El fet de negociar normes en els diversos espais (amb la resta d'infants o amb l'adult) i la responsabilització dels infants de l'aula. A l'hora de crear l'organització i en el resultat final es veu que l'espai està fet perquè els infants facin autònomament, sempre a partir d'unes propostes, però que els veritables actors i protagonistes siguin ells i no depenguin de l'adult per fer coses que poden fer per ells mateixos. Per aquest motiu l'elecció dels mobles a la seva alçada. Pedagògicament tenia una idea clara, volia que el mestre fos un acompanyant del procés i no el protagonista principal i crec que amb aquesta organització finalment ho he aconseguit.

- **Ítem 11: L'espai interior i la seva corporeïtat**

DAVOPSI es refereix a aquest ítem dient que la consciència corporal, el desenvolupament de la motricitat i la capacitat de ser el responsable de l'ús del propi cos van lligades a les característiques dels espais, relacionades a la forma de concebre l'espai i la seva organització per part dels adults. És per aquest motiu que he decidit ubicar un espai motriu dins de l'aula, en aquest els infants podran desenvolupar la motricitat grossa; en canvi, en altres espais -com el de construcció o el de joc simbòlic- poden treballar aspectes motrius de forma indirecta i, clarament, a l'espai d'art els infants treballen una motricitat molt més fina. Considero que el meu espai a nivell motriu és variat i adequat, ja que els infants hi poden trobar espais per desenvolupar la motricitat fina i altres per desenvolupar la motricitat grossa. De la mateixa forma, l'espai ha estat dissenyat amb la intenció que els infants es puguin desplaçar per l'espai sense trobar-se impediments físics que ho evitin.

- **Ítem 12: L'espai interior i la competència simbòlica.**

Segons el DAVOPSI, la capacitat de representar és molt important en l'etapa infantil, entenent com a representar la capacitat dels infants de dur a terme la imitació o mostrar la seva visió sobre un aspecte quotidià, ja sigui a partir de l'art (representació artística) o a partir del joc (espontani), tan important en aquestes edats. La utilització de signes per delimitar els espais és una altra possible estratègia per mostrar als infants aquesta capacitat. Pel que a aquest ítem es refereix, dins la meua organització espacial hi ha molts moments on els infants poden fer representació: la zona destinada al joc simbòlic permet fer representacions en un cas a partir del joc, en la zona d'art en canvi, es pot fer a partir de la representació artística. En altres espais de l'aula els infants poden representar i reproduir coses en funció de les seves idees o del que han vist alguna vegada a partir d'una activitat lúdica i plaent. Per altra banda la ubicació dels mobles per delimitar espais i donar un color a cadascun, fa que els infants relacionin l'espai amb el color i el material de cadascun. Considero en aquest cas, que l'ítem està molt ben integrat dins la meua organització espacial.

- **Ítem 13: L'espai interior i l'activitat infantil.**

Pel que fa a aquest criteri, el DAVOPSI afirma que l'espai o ambient cal que provoqui als infants la necessitat de fer. Per tant, l'organització ha de mirar de satisfer aquesta necessitat tan present en els infants durant aquesta etapa. En aquest sentit considero que l'espai està fet perquè els infants facin, actuïn i manipulin, per tant considero també que l'ítem ha estat molt ben integrat, ja que hi ha diversitat d'espais on els infants poden fer activitats diverses en funció dels seus interessos o necessitats. Aquest és un dels aspectes destacables de l'organització espacial creada.

- **Ítem 14: La qualitat estètica de l'espai interior.**

En aquest sentit, els criteris DAVOPSI diuen que la qualitat i estètica dels materials i espai ajuda a fer i actuar gaudint del que s'està fent. Per tant s'ha de buscar la varietat en els materials per fer gaudir als infants d'un espai que els impulsi a fer amb gust. Pel que fa a aquest ítem, considero que he procurat buscar diversitat de materials i de propostes per tal que fossin atractives estèticament pels infants i s'hi sentissin còmodes. També he buscat separar els espais seguint una línia estètica i visual en què els infants que es trobin en els diversos espais tinguin la menor distracció amb els altres, però a la vegada que resulti un espai transitable i sense gaires obstacles per tal que es puguin moure còmodament. Considero doncs que aquest ítem està ben integrat.

Com a síntesi final del procés d'avaluació final m'agradaria remarcar que considero que l'espai és adient perquè s'hi doni un procés d'ensenyament-aprenentatge adequat i atenent a les diferències que ens podem trobar a l'aula. Tot i que no em considero un expert com per avaluar l'espai, he procurat ser tan objectiu com he pogut en funció dels criteris establerts. En definitiva considero que, en línies generals l'espai compleix amb els ítems seleccionats d'una forma favorable.

5. Conclusions

Finalment, una vegada acabat el procés em proposo a comentar les conclusions extretes a partir de l'elaboració d'aquest treball. Dins d'aquestes conclusions procuraré sintetitzar el que he adquirit durant el desenvolupament del treball, referent a la importància de l'espai a l'educació i els processos d'aprenentatge dels infants. També miraré de justificar les meves eleccions a l'hora de crear l'organització escollida i el perquè dels espais que he decidit posar a l'aula. Finalment m'agradaria fer una valoració global del treball i parlar de l'assoliment o no dels objectius que plantejava a l'inici del treball.

A l'inici d'aquest treball diverses preguntes em venien al cap en relació amb l'organització d'espais i la seva influència en el desenvolupament dels infants que s'hi troben i en el tipus d'aprenentatge que hi té lloc. És per això que vaig dirigir la meua investigació a descobrir quina era aquesta importància i com afectava l'organització de l'aula en el procés d'ensenyament-aprenentatge que s'hi donarà a l'interior.

D'aquí va sorgir la idea de crear la maqueta d'una aula de referència per a un grup de P5, partint d'una organització pròpia i creada a partir de la investigació. Era, doncs, el moment de plantejar els objectius que guiarien el meu treball i al voltant dels que treballaria al llarg del procés. Vaig plantejar doncs, els següents objectius:

- Aprofundir en el coneixement de l'espai escolar i la seva importància.
- Conèixer diverses formes d'organització de l'espai i els seus beneficis.
- Ser capaç de seleccionar la informació beneficiosa sobre el tema de la recerca
- Tenir la capacitat d'analitzar les diverses organitzacions espacials.
- Crear amb criteri propi una organització espacial que influeixi positivament en el desenvolupament dels infants.
- Elaborar físicament en format maqueta l'organització creada seguint la recerca.
- Ser capaç de fer una valoració tan objectiva com sigui possible de l'organització creada.
- Ser capaç d'elaborar un relat ben justificat sobre la importància de l'espai en l'educació infantil.

Una vegada redactats els objectius, era el moment de començar amb la recerca bibliogràfica, que seria la base del meu treball per tal de poder desenvolupar la part pràctica. Per fer-ho vaig decidir dividir en diversos apartats aquest marc teòric, iniciant per un aspecte més general com definir què és l'espai, i desenvolupant finalment en aspectes més específics referent a la relació entre espai i aprenentatge. Dins d'aquest apartat hi vaig voler incloure un apartat sobre l'avaluació basat principalment en el que deien Bondioli i Nigito (2011) en funció dels criteris de l'informe DAVOPSI, aquest punt em serviria per poder fer una valoració posterior de la meua organització d'aula i si era o no adequada.

Finalment, vaig acabar la recerca fent una petita comparació entre un espai tradicional (aquell que identifiquem gairebé com a propi quan pensem en el pas per l'escola) i una organització més innovadora com les que es comencen a veure cada vegada més dins les aules actuals.

Una vegada realitzada aquesta part va arribar el moment de crear l'organització d'aula que considerava millor per posteriorment construir la maqueta. En aquest cas vaig decidir una organització amb diversos espais dins la mateixa aula, espais en els que es desenvolupessin diverses capacitats importants en aquestes edats i a la vegada fos adient a les diferències i necessitats dins d'una aula.

La meua intenció era defugir de l'aula en què l'espai de taules i cadires ocupen la major part de l'aula i provoca una certa sensació d'espai estàtic. És per això que vaig decidir treballar amb taules i cadires integrades en alguns dels espais diversos que podem trobar a l'aula. Per tal de crear l'organització d'aula, vaig seguir els criteris de la Direcció General d'Educació Infantil i Primària (2017) en el seu document *Despertem mirades al voltant de l'educació* així com l'article de Riera et al. (2014) en què també es parla a escala teòrica i pràctica dels espais de l'aula.

En tenir llesta l'organització triada i els espais ben pensats per tal que pogués atendre de la millora manera a les necessitats d'una aula en etapa infantil, tocava començar la construcció de la maqueta. Per fer-ho vaig utilitzar un palet de 66x90 cm, ja que em donava espai per treballar i maniobrar amb certa comoditat. En tenir tot el material disponible vaig començar l'elaboració dels materials fins a tenir-los tots, per després poder muntar espai per espai i deixar la maqueta llesta.

Alguns dels criteris que he volgut tenir en compte i donar valor a l'hora de crear l'organització de l'espai i la creació dels materials han estat els següents:

- *Donar importància a la biblioteca d'aula:* en moltes aules és un espai secundari i que té poc pes en el si de l'aula. Considero que és molt important tenir una biblioteca d'aula amb llibres ben triats i amb un espai que generi la calma, comoditat i tranquil·litat perquè els infants hi puguin assistir lliurement a relaxar-se i mirar un conte quan vulguin. I no deixar l'espai com un espai secundari com passa en molts casos, donada la rellevància de la literatura infantil, de la comunicació i del llenguatge en aquestes etapes.

- *Treballar amb espais diversos:* aquest era un dels aspectes que quan vaig començar a fer la recerca vaig decidir ràpidament que volia que fos l'element clau de la meua organització d'aula, ja que d'aquesta forma es poden treballar en un mateix espai i alhora diverses capacitats. D'aquesta forma els infants poden accedir a l'espai que més els cridi l'atenció o que necessitin en cada moment, i això provoca una diversificació de l'ensenyament i atén a la diversitat amb una certa inclusió, cosa que no trobem en un espai que provoqui un ensenyament unidireccional i dirigit per l'adult.

- *Treballar àrees de desenvolupament diverses:* lligat al punt anterior, l'organització portava a poder treballar capacitats diferents en un mateix espai (aula) diversificant l'aprenentatge. És per això que vaig escollir treballar diversificat i incloure les 3 àrees de desenvolupament (totes recollides dins el *Curriculum i Orientacions d'Educació Infantil: Segon cicle*) com són la descoberta d'un mateix i dels altres (a partir del joc i moviment entre altres a l'espai motriu), la descoberta de l'entorn (amb la inclusió de l'espai d'art i de construccions on podran crear i representar) i finalment la comunicació i llenguatge (inclòs en gran part dels espais però especialment en l'espai de joc simbòlic i el de trobada).

- *Utilització de mobles baixos:* aquest element em va semblar molt interessant i el vaig voler incloure a la meua organització. Aquest fet provoca que els infants tinguin el material sempre al seu abast, per tant poden accedir-hi sense necessitar sempre la presència de l'adult en aquest sentit. Aquest fet augmenta d'autonomia dels infants en el dia a dia de l'aula i la capacitat de decidir (pensar) que necessiten segon quines accions volen portar a terme.

- *Separar els espais a partir dels mobles:* aquest és un altre dels conceptes importants pel que fa a l'organització que he escollit, el fet d'utilitzar els mobles com a divisor entre espais provoca als infants una certa intimitat per dur a terme l'activitat que fan a l'espai, afavoreix la seva concentració sense perdre el contacte amb la resta del grup i de les accions dels companys (espais delimitats però en continuïtat amb la resta de l'aula).

- *Aparició de les noves tecnologies*: en aquest cas he cregut interessant incloure un espai en què hi aparegui la tecnologia. Els infants estan en contacte directe amb les tecnologies en el seu dia a dia i he cregut que l'aula no ha de defugir d'incloure-les, sinó que és una bona oportunitat perquè els infants aprenguin l'ús d'aquestes i hi facin un ús més responsable i educatiu, en comptes de l'ús més lúdic o d'entreteniment que fan a casa. Fins i tot, acompanyats per mestres ben formats en aquest àmbit, a les escoles podrien fer un ús més creatius de les tecnologies i no només un ús passiu, com es veu en la majoria del centres educatius amb la pissarra digital utilitzada com pantalla de televisor per mirar dibuixos animats.

Aquestes han estat les meves aportacions, o idees clau que van desencadenar a elaborar la maqueta d'aula de la manera en què finalment s'ha transformat i en escollir els espais que podem veure i trobar explicats al llarg del treball.

Com a valoració final del treball vull remarcar la meva satisfacció personal i acadèmica, considero que els objectius que em vaig plantejar a l'inici del treball s'han anat complint i el resultat final obtingut ha estat positiu. De totes maneres m'agradaria comentar que la meva intenció inicial era poder portar la maqueta juntament amb el treball a l'aula d'una de les mestres entrevistades i parlar-ne per tenir d'aquesta manera l'opinió d'una mestra que es troba dia a dia a l'aula amb infants d'aquesta franja d'edat.

La situació d'excepcionalitat en què ens trobem aquests dies ha fet que aquesta trobada no tingui lloc, tot i que és un tema pendent.

De la mateixa manera, els materials utilitzats en l'elaboració de la maqueta han estat materials reutilitzats, tots. El no poder sortir a buscar coses concretes i veure diverses opcions va limitar aquest aspecte. És cert que hi havia l'opció de comprar per internet, però en casos així sóc més partidari de poder assistir a les botigues necessàries i veure el material, ja que podem trobar que el material demanat no coincideix amb el que es volia en primera instància. De totes maneres, amb material que tenia a casa o que els meus pares m'han pogut aconseguir dels seus llocs de feina, considero que s'ha aconseguit un bon resultat i tant el treball com la maqueta tenen l'essència que volia transmetre-hi en el seu inici.

Per tant només em queda mostrar-me satisfet i il·lusionat amb el treball fet i desitjar trobar-me en una aula semblant a la dissenyada (i realitzada a través de la maqueta) dins el meu futur professional com a Mestre d'Educació Infantil, ja que considero que m'hi sentiria molt còmode i els infants que hi hagués a l'aula segur que també.

6. Referències bibliogràfiques

Amor, I.; Canals, A.; Castillo, E.; Capdevila, G. (2014). El espacio: maestro de los niños y las niñas. *Aula de infantil*, 76, pp. 17-20. Recuperat de <https://ishareslide.net/document/el-espacio-maestro-d-elos-ninos-y-las-ninas-pdf>

Anton, M., Fusté, S., Llenas, P., Martín, L., Masnou, F., Oller, M., Palou, S., Thió, C. (2007). *Planificar la etapa 0-6: Compromiso de sus agentes i práctica cotidiana*. Barcelona: Editorial Graó.

Bondioli, A.; Nigito, G. (2011). *Tiempos, espacios i grupos. El análisis y la evaluación de la organización en la escuela infantil: DAVOPSI*. Barcelona: Editorial Graó.

Bresser, I.; Caro, R. (2014). *Característiques bàsiques en l'organització d'espais, ambients i materials que hauria d'estar present a les escoles d'EI (3-6) per garantir practiques de qualitat*. Treball de final de grau. Recuperat de http://dspace.uvic.cat/xmlui/bitstream/handle/10854/3379/trealu_a2014_bresser_ingrid_caracteristiques_basiques_organitzacio.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Caballero, A. i Pareja, A. (2018). Els ambients d'aprenentatge: l'organització del temps, dels espais i els materials. *Infància*, 224, pp. 24-29. Recuperat de <https://www.rosasensat.org/revista/infancia-224/els-ambients-daprenentatge-lorganitzacio-del-temps-dels-espais-i-els-materials/>

Cabello, M.J. (2011). Aprender jugando en educación infantil. *Pedagogía Magna*, 11, pp. 164-170. Recuperat de <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=3629174>

Cabello, M.J. (2011). La organización del espacio en educación infantil: poderoso instrumento docente. *Pedagogía Magna*, 11, pp. 196-203. Recuperat de <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=3629187>

Cela, J.; Palou, J. (2001). *Amb veu de mestre*. Barcelona: Edicions 62.

Cohen, B. (2005). Al cap i a la fi de qui és l'espai? *Infància a Europa: revista d'una xarxa de revistes europees*, 8, p. 3.

Cohen, M. i Mayon, L. (1990). *Métodos de investigación educativa*. Madrid: La Muralla

Connors, K. (2009) [Fotografia d'una aula tradicional]. [Fotografia digital]. Recuperada de

https://cdn.morguefile.com/imageData/public/files/k/kconnors/preview/fldr_2009_08_03/file8431249322550.jpg

Da Costa, M. i Vilaro, A. (2019). Escola 0-3. Un problema o una oportunitat. *Infància*. 226. Recuperat de <https://www.rosasensat.org/revista/infancia-226/escola-0-a-3-un-problema-o-una-oportunitat/>

Davoli, F.; Soggia, P. (2012). Espacios i materiales para investigar el mundo. *Cuadernos de pedagogía*, 423, pp. 26-29.

DECRET 181/2008, de 9 de setembre, pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments del segon cicle de l'educació infantil. Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya. Núm. 5216 – 16.9.2008 (68253-68272)
https://dibaaps.diba.cat/vnis/temp/CIDO_dogc_2008_09_20080916_08247053.pdf

Diccionari de la llengua catalana. (2020) Espai. [en línia]. Barcelona: Institut d'estudis catalans. Recuperat de <https://dlc.iec.cat/Results?DecEntradaText=espai&AllInfoMorf=False&OperEntrada=0&OperDef=0&OperEx=0&OperSubEntrada=0&OperAreaTematica=0&InfoMorfType=0&OperCatGram=False&AccentSen=False&CurrentPage=0&refineSearch=0&Actualitzacions=False>

Direcció General d'Educació Infantil i Primària. (2017). *Despertem mirades a l'entorn de l'espai escolar*. Barcelona: Servei de Comunicació i Publicacions. Generalitat de Catalunya. Recuperat de http://xtec.gencat.cat/web/.content/centres/espais_escolars/espais_mirada_estetica/document/Departament-dEnsenyament-Espais-reduced.pdf

Domenech, J. (1997). *La organización del espacio y el tiempo en un centro educativo*. Barcelona: Editorial Graó.

Elliot, J. (1990). *La investigación acción en educación*. Madrid: Ediciones Morata.

Escudero, J.M. (1987) La investigación-acción en el panorama actual de la investigación educativa: algunas tendencias. *Revista de Innovación e Investigación Educativa*, 3, 5-39.

Eslava, C. (2015) *Huellas de la infancia en el impulso creativo: Ámbitos primigenios*. (Tesi doctoral). Universidad politécnica de Madrid. Comunidad de Madrid. Recuperat de http://oa.upm.es/42342/1/CLARA_ESLAVA_CABANELLAS.pdf

Feu, M.T. (2002). L'escola, un espai per aprendre a viure i conviure. *Guix d'infantil*, 9, pp. 19-22.

Ferrer, C. i Tomàs, G. (2020) Escola 3-6. Reflexionant sobre l'autonomia dels infants, *Infància*, 232. Recuperat de <https://www.rosasensat.org/revista/infancia-231-2/escola-3-6-reflexionant-sobre-lautonomia-dels-infants/>

Flick, U. (2014). *El diseño de la investigación cualitativa*. Madrid: Ediciones Morata.

Holly, P. (1984). *Beyond the cult of the individual*. Cambridge: Cambridge institute of education.

Languía, M.J.; Vidal, C. (2009). *Racons d'activitats a l'escola bressol i parvulari*. Barcelona: Editorial Graó.

Latorre, A., Rincón Igea, D., i Arnal, J. (1997). *Bases metodológicas de la investigación educativa*. Barcelona: Hurtado Ediciones.

Lidon, S. (2017). Propostes obertes per racons. *Infància*, 215, pp.22-23. Recuperat de <https://www.rosasensat.org/revista/infancia-215-2/>

Mesa, R., Consuelo, M., Tabares Idárraga, L. E. (2000). Métodos de investigación en educación. *Revista de Ciencias Humanas*, 21.

Morente, A.P. (2018). La organización espacial y temporal: El método DAVOPSI. *Revista Abierta*. Consultat 30-03-2020 des de <http://revistaventanaabierta.es/la-organizacion-espacial-y-temporal-en-el-aula-el-metodo-davopsi/>

Otálora, Y. (2010). Diseño de espacios significativos para el desarrollo de competencias en la infancia. *Revista CS*, 5, pp. 77-95. Recuperat de <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=4968468>

Postic, M., i Ketele, J. (1998). *Observar las situaciones educativas*. Madrid: Narcea.

Pujol, A. (1996). Organització de l'aula. Una aula per parlar i escoltar. *Perspectiva escolar*. 205, pàg. 57. Recuperat de <https://www.rosasensat.org/revista/cicle-12-14-num-205/>

Pujol, M. (2017). L'escola: espais per habitar i temps per conuiuere. *Infància*, 218, pp. 20-24. Recuperat de <https://www.rosasensat.org/revista/infancia-218-2/>

Riera, M.A.; Ferrer, M.; Ribas, C.; (2014). La organización del espacio por ambientes de aprendizaje en la Educación Infantil: significados, antecedentes i reflexiones. *RELAdeI. Revista Lationamericana de Educación Infantil*, 3 (2), pp. 19-39.

Romero, C.; Solà, M. (2017). *Anàlisi i observació dels espais dels serveis educatius de la ciutat de Pistoia i com aquests atenen a la diversitat*. Treball de final de grau. Recuperat de http://dspace.uvic.cat/xmlui/bitstream/handle/10854/5112/trealu_a2017_romero_claudi_a_sola_martina_analisi_observacio.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Sadurni, M. (2019). Educar de 0-6 anys. Els espais oberts i la necessitat de seguretat de l'infant. *Infància*, 228. Recuperat de <https://www.rosasensat.org/revista/infancia-228-4/educar-de-0-6-anys-els-espais-oberts-i-la-necessitat-de-seguretat-de-linfant/>

Salvans Casas, Anna. (2019). D'una aula a un espai generador de benestar i aprenentatge. Relat d'un procés de millora. Consultat 10-03-2020 des de <http://hdl.handle.net/10854/5800>

Servei d'Ordenació Curricular d'Educació Infantil i Primària. (2012). *Currículum i orientacions educació infantil: Primer cicle*. Barcelona: Servei de Comunicació i Publicacions. Generalitat de Catalunya. Recuperat de <http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0080/bfd2cd16-10d5-4103-aba2-ee9744b2399d/Curriculum-Infantil-0-3.pdf>

Servei d'Ordenació Curricular d'Educació Infantil i Primària (2016). *Currículum i orientacions educació infantil: Segon cicle*. Barcelona: Servei de Comunicació i Publicacions. Generalitat de Catalunya. Recuperat de <http://ensenyament.gencat.cat/web/.content/home/departament/publicacions/colleccions/curriculum/curriculum-infantil-2n-cicle.pdf>

Silvente, J. (2017). Camins cap al disseny d'uns espais amables i habitables. *Infància*, 219, pp. 10-14. Recuperat de <https://www.rosasensat.org/revista/infancia-219-2/>

Suarez, M.; Garrido, M. (1989). Diseño espacial del aula de preescolar. *Investigación en la escuela*, 8, pp. 53-61. Recuperat de <https://idus.us.es/bitstream/handle/11441/59206/Dise%c3%b1o%20espacila%20de%20un%20aula%20de%20preescol%c3%b1ar.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Sugrañes, E.; Alòs, M.; Andrés, N.; Casal, S.; Castrillo, C.; Medina, N.; Yuste, M.; (2012). *Observar para interpretar*. Barcelona: Editorial Graó.

7. Annexos

A continuació es troba el diferent material que complementa aquest treball. Dins d'aquests annexos hi ha el diari de l'elaboració de la maqueta, detallat dia a dia i amb imatges. També conté el model d'entrevista amb les preguntes realitzades i la transcripció de les entrevistes realitzades a les dues mestres.

Annex 1: Diari del procés d'elaboració

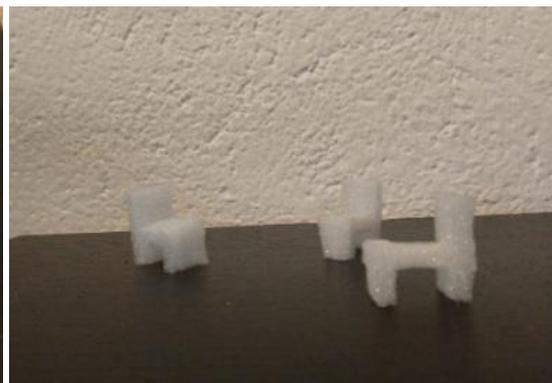
A continuació detallaré dia a dia el meu procés de treball pràctic en la creació de la maqueta sobre la meva organització espacial.

DIA 1: DIMARTS 14 D'ABRIL DE 2020

Avui dimarts dia 14 d'abril de 2020 he començat a elaborar materials per confeccionar la meua maqueta d'aula. Durant el primer dia de treball manipulatiu he elaborat cadires i taules que aniran distribuïdes a diferents espais de l'aula. Per realitzar aquests elements he utilitzat escuma de protecció per embalatges que he tallat amb un cúter per donar la forma desitjada.

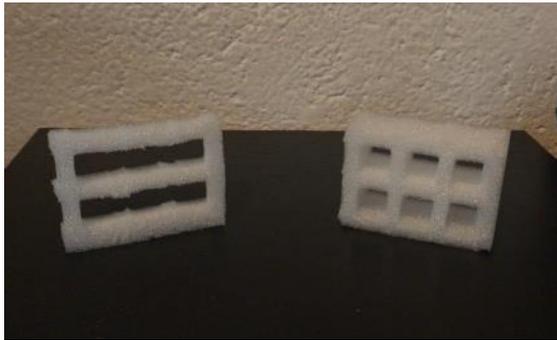
Imatge: 17. Taules de la maqueta. Autoria pròpia

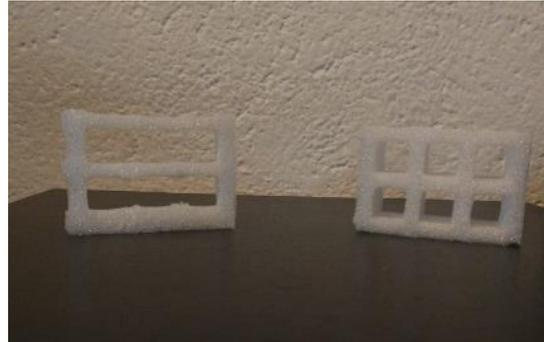
Imatge: 18. Cadires de la maqueta. Autoria pròpia

DIA 2: DIMECRES 15 D'ABRIL DE 2020

Durant el dia d'avui he estat elaborant alguns mobles baixos que serviran per diferenciar espais i distribuir materials de cadascun d'aquests espais, també algun moble que serviria per posar-hi llibres, tots aquests mobles serien a l'alçada dels infants. Per elaborar aquests materials he utilitzat el mateix material usat que per les taules i cadires.

Imatge: 19. Mobles per la maqueta. Autoria pròpia.

Imatge: 20. Mobles per la maqueta. Autoria pròpia

DIA 3: DIJOUS 16 D'ABRIL DE 2020

Avui dijous 16 d'abril he començat a treballar en l'estructura de la maqueta, he tallat les plaques de parquet per poder posar-les sobre el palet, les he marcat i les he clavats sobre el parquet. M'he trobat que amb les plaques de parquet que tenia a casa no n'hi havia prou i ha quedat una part sense parquet, però en podré tornar a aconseguir per muntar la part que falta. Un cop les plaques estaven ben tallades i clavades al palet, amb una llima he anivellat els laterals perquè quedessin a la mateixa mida. També he fet una prova de pintura per pintar les que seran les parets de la maqueta.

Imatge: 21. Parquet tallat i posat al palet. Autoria pròpia.

Imatge: 22. Parquet tallat i posat al palet. Autoria pròpia.

DIA 4: DIVENDRES 17 D'ABRIL DE 2020

Durant el dia d'avui he pogut aconseguir les plaques de parquet que necessitava per acabar de posar sobre el palet i fer el que em faltava per tenir el terra de l'aula. Una vegada totes les fustes tallades i el parquet muntat, he començat a fer proves sobre com quedaria el material elaborat prèviament sobre la maqueta per continuar fent-lo igual, o canviar alguna cosa (aspectes de mida).

Imatge: 23. Fustes per fer les parets. Autoria pròpia.

Imatge: 24. Proves de material sobre el parquet. Autoria pròpia.

DIA 5: DISSABTE 18 D'ABRIL DE 2020

Durant el dia d'avui he pintat les fustes que faran de parets de l'aula de color blanc, durant el matí he pintat la primera capa per tapar el color original (parquet), una vegada aquesta primera capa hi he pintat una segona a sobre per què el blanc quedés ben pintat i sense marques del color original de la fusta utilitzada.

Imatge: 25. Parets un cop feta la primera capa.
Autoria pròpia

Imatge: 26. Parets un cop pintada la segona capa.
Autoria pròpia

DIA 6: DILLUNS 20 D'ABRIL DE 2020

Durant el dia d'avui amb unes samarretes antigues i cotó he fet els coixins per posar a l'espai de la biblioteca d'aula. He fet coixins de dues mides, uns més petits de mida aproximada del seient d'una de les cadires fetes anteriorment, i uns de més grans per utilitzar com si fossin sofàs, on hi podrien haver més de 2 infants.

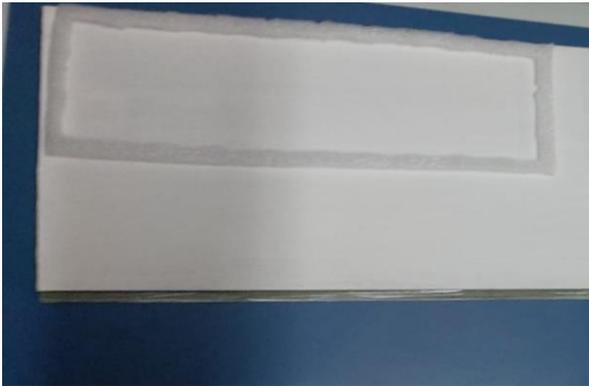
Imatge: 27. Coixins grans per la biblioteca d'aula. Autoria pròpia.

Imatge: 28. Coixins petits per la biblioteca d'aula. Autoria pròpia.

DIA 7: DIMARTS 28 D'ABRIL DEL 2020

Després d'uns quants dies sense treballar directament en la part pràctica, avui hi he tornat per començar a pensar com muntar les parets i fer-hi les finestres i la porta. Una vegada decidit com fer-ho, he muntat la primera de les parets i he provat els marcs de les finestres. Com que no tenia la serra adequada per fer els talls a parets, no he pogut muntar més coses avui.

Imatge: 29. Marc per la finestra. Autoria pròpia.

Imatge: 30. Primera paret de l'aula posada. Autoria pròpia

DIA 8: DIMECRES 29 D'ABRIL DE 2020

Avui, he fet els forats que faran de finestres després de marcar-los amb els marcs que vaig fer durant el dia d'ahir. Una vegada fets aquests forats he posat les 3 parets que faltaven i he deixat l'estructura de la maqueta feta i a punt per començar a muntar els espais. Després he repassat les parets amb pintura, ja que en treballar-hi aquesta havia saltat en algunes parts.

Imatge: 31. Pareds posades i forats de porta i finestres. Autoria pròpia

Imatge: 32. Pareds posades i forats de porta i finestres. Autoria pròpia

DIA 9: DIJOUS 30 D'ABRIL DE 2020

Durant la tarda d'avui m'he dedicat a provar l'organització d'espais sobre l'estructura de la maqueta ja acabada, he dividit en els diversos espais que formaran l'aula per tal de tenir clar on aniria cada cosa i sobretot les separacions entre espais, en aquest cas fetes amb els mobles baixos. També he tallat a mida el terra tou de l'espai motriu, format per un parquet de plàstic diferent de la resta de l'aula.

Imatge: 33. Terra de l'espai motriu. Autoria pròpia.

Imatge: 34. Prova d'espais sobre la maqueta. Autoria pròpia.

DIA 10: DIVENDRES 1 DE MAIG DE 2020

Avui, he començat amb l'elaboració dels materials propis de cadascun dels espais, per començar he fet els materials de l'espai d'art amb l'elaboració de mobles i materials (llapis de colors, pinzells, pots de pintura, fulls i cartolines de colors i també els cavallets de pintura). Una vegada acabat, m'he dedicat a l'espai tecnològic amb els ordinadors, taula i els ratolins d'aquest espai. Per fer aquest material he utilitzat materials reutilitzats, i que tenia a casa: escuma de protecció d'emalatges pels mobles; fustes pels cavallets de pintura; plastilina pels pots de pintura, llapis de colors i pinzells, amb uns pèls de pinzell a les puntes; finalment els ordinadors els he fet amb cartó i els ratolins amb plastilina. A mesura que he fet els materials d'aquests espais he aprofitat per vestir amb cartolina de color groc els mobles de l'espai d'art.

imatge: 35. Elaboracions espai d'art. Autoria pròpia.

imatge: 36. Materials de l'espai tecnològic. Autoria pròpia

DIA 11: DISSABTE 2 DE MAIG DE 2020

Durant el dia d'avui he continuat amb el treball dels diversos materials que hi haurà en cadascun dels espais de l'aula. En aquest cas he realitzat els materials dels espais de biblioteca en què he utilitzat cartolines i una carpeta per elaborar els diferents llibres de l'espai. També he elaborat el moble del mestre, en aquest cas com la resta de mobles els he fet amb escuma protectora d'embalatges, pel que fa als altres materials del moble he utilitzat: el llom d'un llibre antic per les carpetes; cartolines tallades ben petites pels fulls i cartolines de l'espai; plastilina per fer les safates i les capsos que hi haurà a l'espai. Avui he vestit els mobles de l'espai de la biblioteca amb cartolina de color blau, i he fet les portes del moble del mestre amb cartolina blanca.

Imatge: 37. Moble i llibres de la biblioteca d'aula.
Autoria pròpia.

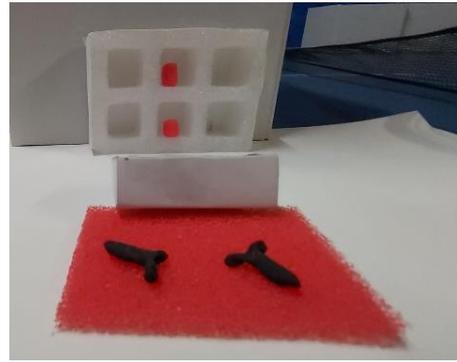
Imatge: 38. Moble del mestre amb materials. Autoria pròpia

DIA 12: DIUMENGE 3 DE MAIG DE 2020

Aquesta tarda he seguit fent materials dels diversos espais que hi haurà a la meva maqueta. Avui ha arribat el moment de fer el punt d'aigua, per fer la pica he utilitzat una capsa de llumins tallada a la mida adequada per les dimensions de l'aula. Les dues aixetes les he fet amb plastilina, dins d'aquest espai també hi ha un moble fet de la mateixa manera que els altres i vestit amb cartolina de color blanc, i en aquest cas uns gots fets també amb plastilina. Avui també he fet l'espai de joc simbòlic. Tots els mobles particulars d'aquest espai han estat fets amb l'escuma protectora, els elements característics de l'espai (plats, gots, coberts, focs, aixeta i porta del forn) els he fet amb plastilina; les portes dels diferents mobles en canvi els he fet amb cartolina.

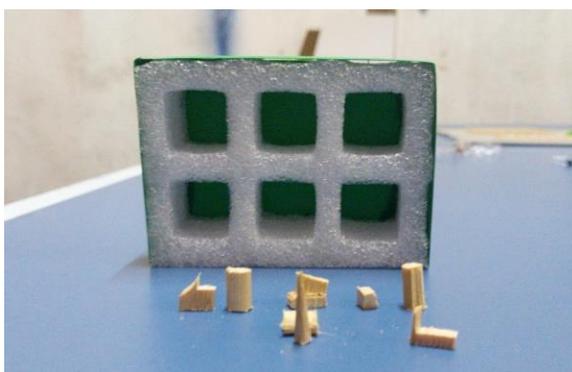
Imatge: 39. Material joc simbòlic. Autoria pròpia

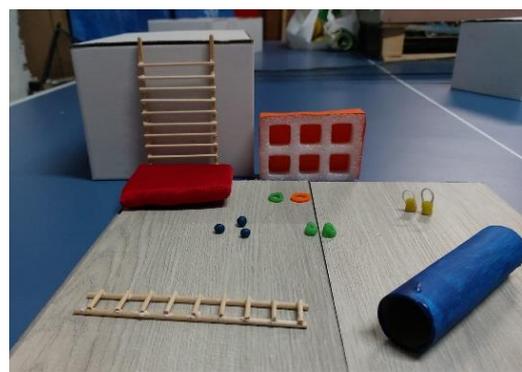
Imatge: 40. Material del punt d'aigua. Autoria pròpia.

DIA 13: DILLUNS 4 DE MAIG DE 2020

Avui he acabat amb la construcció dels materials de cadascun dels espais de l'aula, durant la tarda he elaborat els materials de l'espai motriu, els elements de joc com per exemple: pilotes, xanques i cercols els he fet amb plastilina. Pel matalàs en canvi he fet servir una escuma semblant a la de les taules i al voltant hi he cosit una tela de color vermell. També hi he fet els elements de fusta, amb uns pals de fusta petits que he trobat per casa he construït l'espallera i l'escala, per fer el cilindre he utilitzat un tub de cartó. Amb aquest espai acabat he passat al de construccions, on els materials de construccions els he fet tallant petits i en diferents formes diversos pals de fusta que tenia, per la tarima he utilitzat un tros de parquet de l'utilitzat pel terra de l'aula de l'inrevés. Els mobles d'aquests espais també han estat vestits de diversos colors: els de l'espai motriu de color taronja i els de l'espai de construcció de color verd.

Imatge: 41. Materials de l'espai de construcció. Autoria pròpia.

Imatge: 42. Elaboracions de l'espai motriu. Autoria pròpia.

DIA 14: DIMARTS 05 DE MAIG DE 2020

Avui, en l'últim dia de treball pràctic en el procés d'elaboració de la maqueta, he realitzat el muntatge definitiu de tots i cadascun dels espais de l'aula sobre l'estructura de l'aula. Per fer-ho he iniciat el muntatge fent espai per espai, col·locant tots els materials elaborats tal com havia planificat en la primera prova d'espais sobre la maqueta i fent-hi alguna modificació en cas que fos necessària. A mesura que anava muntant cada espai, l'anava deixant per arribar a la constitució final de l'aula.

Imatge: 43. Biblioteca d'aula, vista aèria.
Autoria pròpia

Imatge: 44. Espai de biblioteca d'aula. Autoria pròpia

Imatge: 45. Espai d'art. Autoria pròpia.

Imatge: 46. Espai d'art. Autoria pròpia.

Imatge: 47. Espai de joc simbòlic, vista aèria.
Autoria pròpia

Imatge: 48. Espai de joc simbòlic. Autoria pròpia.

Imatge: 49. Espai motriu, imatge aèria.
Autoria pròpia.

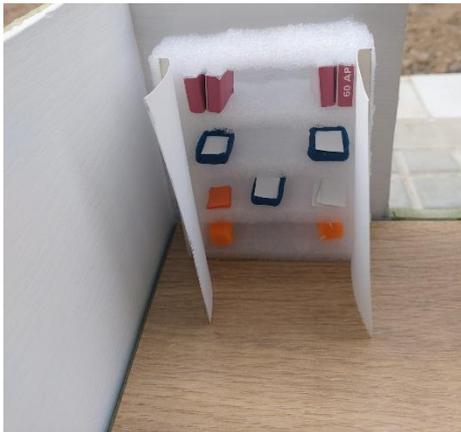
Imatge: 50. Espai motriu. Autoria pròpia.

Imatge: 51. Espai de construcció. Autoria pròpia.

Imatge: 52. Espai de construcció. Autoria pròpia.

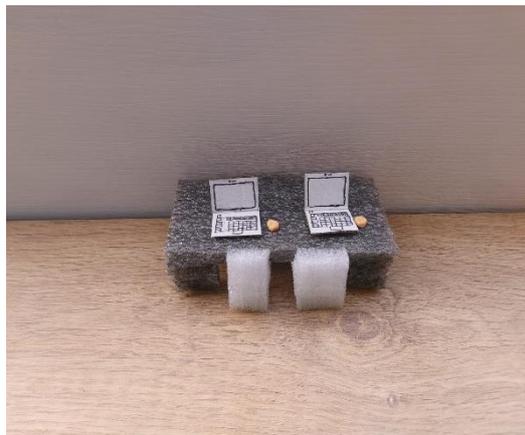
Imatge: 53. Moble del mestre. Autoria pròpia.

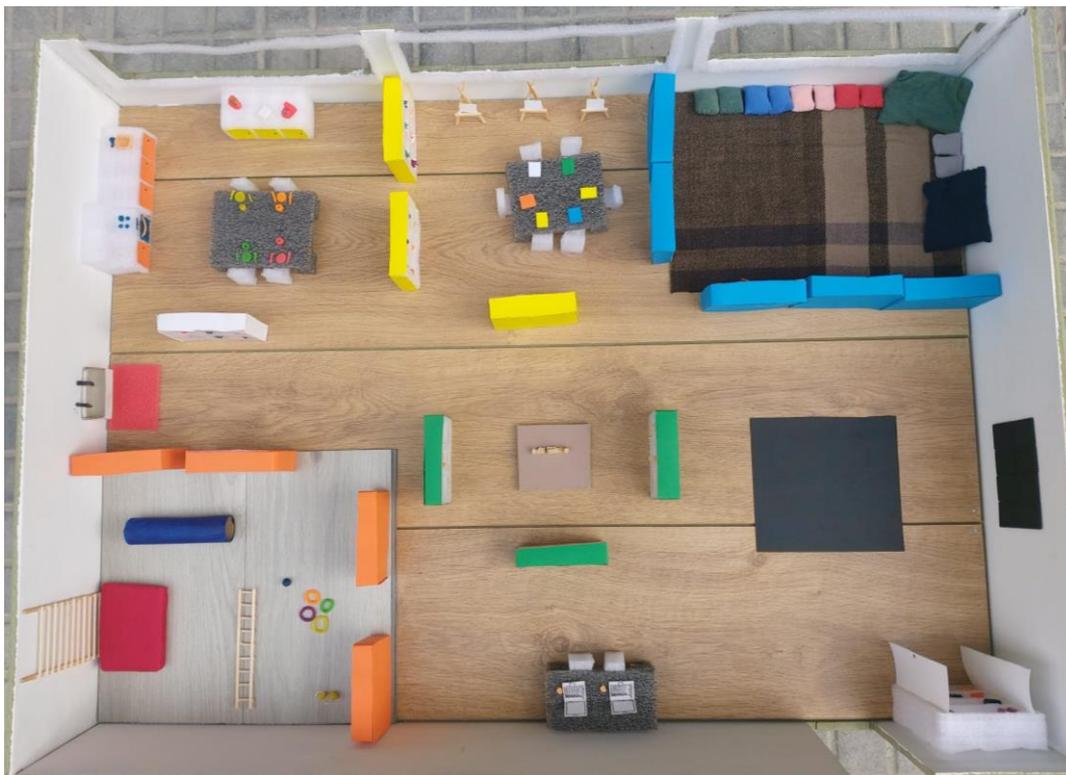
Imatge: 54. Punt d'aigua. Autoria pròpia.

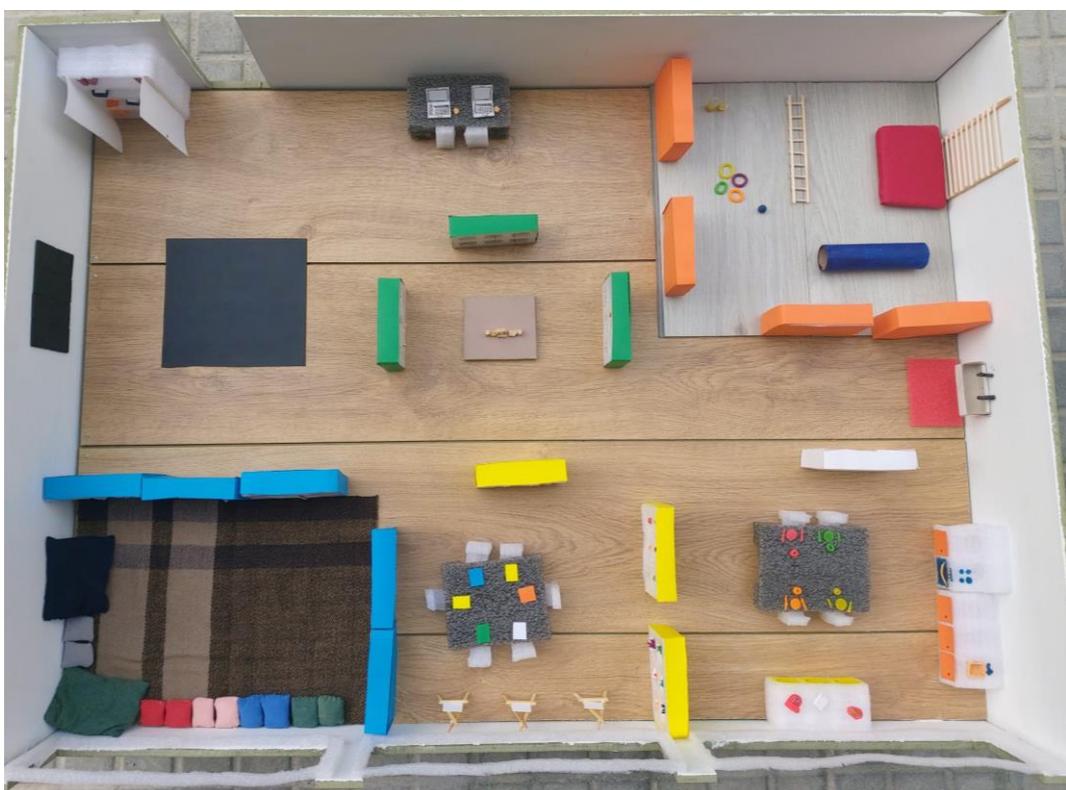
Imatge: 55. Espai de trobada. Autoria pròpia.

Imatge: 56. Espai tecnològic. Autoria pròpia.

Imatge: 57. Organització espacial de l'aula. Autoria pròpia.

Imatge: 58. Organització espacial de l'aula. Autoria pròpia.

Annex 2: Preguntes de l'entrevista semi-estructurada

- Creieu que l'espai esdevé un aspecte clau en el desenvolupament dels infants?
- Com concebeu l'espai en l'educació infantil?
- Com preneu la decisió de modificar un espai dins de l'escola (individual o en equip)?
- Les zones comuns enteses com a zones de pas o involucrades en el desenvolupament?
- Personalment que milloraríeu de la concepció global que hi ha de l'espai en educació?

Annex 3: Entrevista a Sara Sola Ramos, mestra d'educació infantil

Marc: Bon dia, ens trobem a l'escola Ramon - Macip Dolors – Granés de Cardedeu per tal de fer una entrevista amb la Sara Sola, mestra d'educació infantil i tutora durant aquest curs del grup de P5 de l'escola. Primer de tot, bon dia Sara i moltes gràcies per poder atendre'm.

Sara: Bon dia Marc i gràcies a tu per voler que formi part del teu treball final.

Marc: Creus que l'espai esdevé un aspecte clau en el desenvolupament dels infants?

Sara: És molt important. Tenir una bona il·luminació, estar ben presentat, lliure de sobreestimulació, senzill, amb una estètica amb elements naturals,...

Però el que crec que és imprescindible per al desenvolupament del nen és el model de la persona que l'acompanya en el seu desenvolupament.

Marc: D'acord, entenc doncs que consideres que l'espai és un factor molt important, però creus que un espai molt adequat sense un bon acompanyament queda coix, veritat?

Sara: Sí, així és.

Marc: Com concebeu l'espai en l'educació infantil?

Sara: L'espai a educació infantil el concebem com un espai d'aprenentatge, com un espai que generi interès, curiositat... L'espai és generador d'aprenentatge.

Marc: D'acord i per donar aquestes condicions que consideres que ha de passar?

Sara: Que estigui ben dissenyat, que tingui un propòsit clar i que es vagi revisant per a anar-se millorant periòdicament.

Marc: Llavors el Mestre hi ha de tenir un paper clau oi?

Sara: Si, tot i que el mestre seria més "l'ajudant" que facilita els materials i aporta allò que demana el nen. Aquí el docent, ha d'estar alerta i observar les necessitats del grup, perquè d'aquí sortiran la millora de l'espai. El paper del mestre és molt important, però des d'un paper d'acompanyant i no interventor.

Marc: - Com preneu la decisió de modificar un espai dins de l'escola (individual o en equip)?

Sara: El projecte del pati sempre es decideix en cicle, amb totes les Mestres per a anar fent propostes a Direcció de les millores a fer. Sempre és direcció que revisa i ajusta, si cal, les peticions de les Mestres.

En la nostra escola, el disseny de les aules i de les zones compartides també està pensat en equip. Tenim un escrit on s'explica com han de ser les aules i què han de transmetre.

Potser, però, hi ha alguna mestra que observa una necessitat en el seu grup i pensa obrir un espai pel motiu que sigui. Doncs, es comenta i es fa. Això passa sovint en espais que apareixen per temporada. (disfresses per carnestoltes, racó de Tardor per la castanyada,...)

Marc: Les zones comuns enteses com a zones de pas o involucrades en el desenvolupament?

Sara: Sempre, tot, involucrat en el desenvolupament. I més, en el context educatiu de l'escola.

Marc: A nivell personal que milloraríeu de la concepció global que hi ha de l'espai en educació?

Sara: Milloraria per començar els dissenys d'arquitectura amb què s'estan fent les escoles noves. Són espais que no permeten ser gaire polivalents i els espais són molt ajustats. Les escoles noves són petites, molt petites.

I també milloraria, que s'haurien de permetre molt més el desenvolupament motriu del nen. Les normatives dels espais exteriors tallen per complet el moviment. Falten ponts, lianes, balancins, estructures altes,...

Els interiors s'han de semblar molt més a la vida quotidiana, haurien de ser més vivencials, sensorials i diversos. Els espais haurien de ser veritables tallers d'art, laboratoris, zones de calma, espais de trobada,...

Marc: D'acord Sara, doncs fins aquí l'entrevista, moltíssimes gràcies per atendre'm i donar-me la teva visió sobre un tema tan complex i canviant com és l'espai a les escoles, que acabi d'anar molt bé el curs i una abraçada.

Sara: Moltíssimes gràcies a tu per pensar en mi i per poder mantenir un diàleg sobre l'espai, els nous Mestres sou els que heu de canviar això, així que molts ànims en el treball i bona feina.

Annex 4: Entrevista a Sílvia Gimenez Corrons, mestra d'educació infantil

Marc: Bon dia, avui ens trobem aquí amb la Sílvia Gimenez, mestra de l'escola Can Manent de Cardedeu i que aquest curs es troba al curs de P-3 de l'escola. Abans de res, bon dia Sílvia i moltes gràcies per poder atendre'm.

Sílvia: Bon dia Marc, és un plaer poder formar part del teu treball final de grau.

Marc: Doncs si et sembla bé comencem amb l'entrevista, la primera pregunta és: Creus que l'espai esdevé un aspecte clau en el desenvolupament dels infants?

Sílvia: Doncs clarament sí, és un factor fonamental pel que fa al desenvolupament dels infants, passen moltes hores a l'escola, a vegades més que a casa i tot, aquest espai se'l senten com a seu i aquest fet fa que sigui tan important en el seu desenvolupament.

Marc: D'acord doncs, anem per la següent, com concebeu l'espai en l'educació infantil?

Sílvia: L'espai ha de donar resposta a les necessitats dels infants i facilitar el desplegament de les seves capacitats. Per tant, ha de permetre la seva autonomia, el joc divers (sensorial, de descoberta, exploració, sensoriomotriu, simbòlic, etc.), la relació amb els altres, la intimitat, el contacte amb la cultura (llibres, sobretot), el contacte amb diferents llenguatges, l'expressivitat, creativitat, comunicació...

A més, ha de ser agradable, un lloc per viure'l amb plaer i benestar. No ha d'estar carregat de materials, però els que hi posem, han d'estar ben triats, preferiblement de matèria natural, amb gust estètic que interpel·li al bon ús...

Marc: Com preneu la decisió de modificar un espai dins de l'escola (individual o en equip)?

Sílvia: Les decisions de modificar espais les prenem sempre i quan la decisió estigui fonamentada i millor consensuada entre els diferents membres de l'equip. Crec que els diferents espais han de tenir una coherència basada en la continuïtat i seguint la línia que d'escola.

Marc: Les zones comuns les entens com a zones de pas o involucrades en el desenvolupament?

Sílvia: Tots els espais eduquen, per tant, és important que tots hi estiguin implicats, ja que a partir de qualsevol cosa o qualsevol espai pot sorgir una gran oportunitat d'aprenentatge, per tant s'han de tenir tots en compte i mantenir involucrar-les dins el desenvolupament dels infants.

Marc: Per tant en el teu dia a dia podem dir que integres conjuntament espais interiors i exteriors en el desenvolupament i l'aprenentatge dels infants?

Sílvia: Sí, de fet moltes vegades ho fan els infants sols, és una oportunitat que s'ha d'aprofitar i estirar de la corda que et donen ells per tal que aquell coneixement sigui compartit per tots els infants i no quedi simplement en una anècdota per aquell que ha vist alguna cosa al passadís o al pati i li ha cridat l'atenció

Marc: Ja per acabar anem amb l'última pregunta, a nivell personal que milloraries de la concepció global que hi ha de l'espai en educació?

Sílvia: Bé, hi ha moltes concepcions. N'hi ha de molt ajustades al joc crec. De fet, n'hi ha per tots els gustos, no?, però hi ha una tendència a adequar l'espai perquè l'infant sigui protagonista del seu procés d'aprenentatge en relació i segons uns límits, que també hi han de ser... Sense sobrecarregar l'espai, crec adequat tenir diverses ofertes simultànies que permetin l'acció cada vegada més intencionada i diversificada, amb uns objectius clars. Això sí l'equip ho té clar, no perquè sigui una moda sense fonamentació ferma.

Marc: Molt bé, doncs moltes gràcies per la teva atenció i sobretot per donar-me la teva visió en aquesta entrevista, ha estat un plaer.

Sílvia: Moltes gràcies a tu per confiar en mi per formar part d'aquest treball tan important per tu, espero que et vagi molt bé i ja saps, qualsevol cosa que necessitis, els companys estem per això.

Marc: Ho tinc present, moltes gràcies i ens veiem aviat.

Sílvia: Fins aviat.

8. Índex fotogràfic

Imatge: 1. Laboratori Infanti. Aula Teresa Buscart. UVIC-UCC. Autoria pròpia.	33
Imatge: 2. Aula tradicional. Extret de K. Connors, Morguefile.	33
Imatge: 3. Plànol de l'organització espacial de l'aula.....	40
Imatge: 4. Parquet col·locat sobre el palet. Autoria pròpia.	44
Imatge: 5. Estructura de la maqueta. Autoria pròpia.	45
Imatge: 6. Prova d'espais sobre la maqueta. Autoria pròpia.	46
Imatge: 7. Materials de l'espai d'art. Autoria pròpia.	46
Imatge: 8. Moble del mestre. Autoria pròpia.	47
Imatge: 9. Moble i llibre de la biblioteca. Autoria pròpia.	47
Imatge: 10. Elements espai tecnològic. Autoria pròpia.....	47
Imatge: 11. Material de la caseta. Autoria pròpia.	48
Imatge: 12. Material espai motriu. Autoria pròpia.	48
Imatge: 13. Material punt d'aigua. Autoria pròpia.	49
Imatge: 14. Material construccions. Autoria pròpia.....	49
Imatge: 15. Espai de trobada. Autoria pròpia.	50
Imatge: 16. Resultat final sobre la maqueta. Autoria pròpia.	50
Imatge: 17. Taules de la maqueta. Autoria pròpia.....	64
Imatge: 18. Cadires de la maqueta. Autoria pròpia.....	64
Imatge: 19. Mobles per la maqueta. Autoria pròpia.....	65
Imatge: 20. Mobles per la maqueta. Autoria pròpia.....	65
Imatge: 21. Parquet tallat i posat al palet. Autoria pròpia.	66
Imatge: 22. Parquet tallat i posat al palet. Autoria pròpia.	66
Imatge: 23. Futstes per fer les parets. Autoria pròpia.....	66
Imatge: 24. Proves de material sobre el parquet. Autoria pròpia.....	66
Imatge: 25. Parets un cop feta la primera capa. Autoria pròpia.....	67
Imatge: 26. Parets un cop pintada la segona capa. Autoria pròpia.....	67
Imatge: 27. Coixins grans per la biblioteca d'aula. Autoria pròpia.	67
Imatge: 28. Coixins petits per la biblioteca d'aula. Autoria pròpia.	67
Imatge: 29. Marc per la finestra. Autoria pròpia.	68
Imatge: 30. Primera paret de l'aula posada. Autoria pròpia.....	68
Imatge: 31. Parets posades i forats de porta i finestres. Autoria pròpia.....	69
Imatge: 32. Parets posades i forats de porta i finestres. Autoria pròpia.....	69

Imatge: 33. Terra de l'espai motriu. Autoria pròpia.....	69
Imatge: 34. Prova d'espais sobre la maqueta. Autoria propia.	69
Imatge: 35. Elaboracions espai d'art. Autoria pròpia.	70
Imatge: 36. Materials de l'espai tecnològic. Autoria pròpia.....	70
Imatge: 37. Moble i llibres de la biblioteca d'aula. Autoria pròpia.	71
Imatge: 38. Moble del mestre amb materials. Autoria pròpia	71
Imatge: 39. Material joc simbòlic. Autoria pròpia	72
Imatge: 40. Material del punt d'aigua. Autoria pròpia.	72
Imatge: 41. Materials de l'espai de construcció. Autoria pròpia.....	72
Imatge: 42. Elaboracions de l'espai motriu. Autoria pròpia.....	72
Imatge: 43. Biblioteca d'aula, vista aèria. Autoria pròpia	73
Imatge: 44. Espai de biblioteca d'aula. Autoria pròpia.....	73
Imatge: 45. Espai d'art. Autoria pròpia.....	73
Imatge: 46. Espai d'art. Autoria propia.....	73
Imatge: 47. Espai de joc simbòlic, vista aèria. Autoria pròpia.....	74
Imatge: 48. Espai de joc simbòlic. Autoria pròpia.	74
Imatge: 49. Espai motriu, imatge aèria. Autoria pròpia.....	74
Imatge: 50. Espai motriu. Autoria propia.....	74
Imatge: 51. Espai de construcció. Autoria pròpia.	75
Imatge: 52. Espai de construcció. Autoria pròpia.	75
Imatge: 53. Moble del mestre. Autoria propia.	75
Imatge: 54. Punt d'aigua. Autoria pròpia.....	75
Imatge: 55. Espai de trobada. Autoria pròpia.	76
Imatge: 56. Espai tecnològic. Autoria pròpia.	76
Imatge: 57. Organització espacial de l'aula. Autoria pròpia.....	77
Imatge: 58. Organització espacial de l'aula. Autoria pròpia.....	77